

॥ श्रीगुरुभ्यो नमः ॥

कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहिता — क्रम पाठः

द्वितीयकाण्डे द्वितीयः प्रश्नः

इष्टिविधानं

ॐ नमः परमात्मने । श्री गुरुभ्यो नमः । हरिः ॐ

प्रजापतिः प्रजाः । प्रजापतिरिति प्रजा—पतिः । प्रजा असृजत । प्रजा इति प्र—जाः । असृ-
जत ताः । ताः सृष्टाः । सृष्टा इन्द्राग्नी । इन्द्राग्नी अप । इन्द्राग्नी इतीन्द्र—अग्नी । अपागूहताम् ।
अगूहता५ सः । सौ ऽचायत् । अचायत्, प्रजापतिः । प्रजापतिरिन्द्राग्नी । प्रजापतिरिति प्रजा—
पतिः । इन्द्राग्नी वै । इन्द्राग्नी इतीन्द्र—अग्नी । वै मे । मे प्रजाः । प्रजा अप । प्रजा इति प्र—
जाः । अपाघुर्षताम् । अघुर्षतामिति । इति सः । स एतम् । एतमैन्द्राग्रम् । ऐन्द्राग्र, मेकादश-
कपालम् । ऐन्द्राग्रमित्यैन्द्र—अग्रम् । एकादशकपालमपश्यत् । एकादशकपालमित्येकादश—
कपालम् । अपश्यत् तम् । तम् निः । निरवपत् । अवपत् तौ । तावस्मै । अस्मै प्रजाः । प्रजाः
प्र । प्रजा इति प्र—जाः । प्रासाधयताम् । असाधयता, मिन्द्राग्नी । इन्द्राग्नी वै । इन्द्राग्नी इतीन्द्र—
अग्नी । वा एतस्य । एतस्य प्रजाम् । प्रजामप । प्रजामिति प्र—जाम् । अप गूहतः । गूहतो यः ।
यो ऽलम् । अलम् प्रजायै । प्रजायै सन्न । प्रजाया इति प्र—जायै । सन्, प्रजाम् । प्रजाम् न ।
प्रजामिति प्र—जाम् । न विन्दते । विन्दत ऐन्द्राग्रम् । ऐन्द्राग्र, मेकादशकपालम् । ऐन्द्राग्रमि-
त्यैन्द्र—अग्रम् । एकादशकपालम् निः । एकादशकपालमित्येकादश—कपालम् । निर् वपेत् ।
वपेत्, प्रजाकामः । प्रजाकाम इन्द्राग्नी । प्रजाकाम इति प्रजा—कामः । इन्द्राग्नी एव । इन्द्राग्नी
इतीन्द्र—अग्नी । ॥ [१] ॥ एव स्वेन । स्वेन भागधेयेन । भागधेयेनोप । भागधेयेनेति भाग—
धेयेन । उप धावति । धावति तौ । ता वेव । एवास्मै । अस्मै प्रजाम् । प्रजाम् प्र । प्रजा-

मिति प्र—जाम्। प्र साधयतः। साधयतो विन्दते^१। विन्दते^१ प्रजाम्। प्रजामैन्द्राग्रम्। प्रजा-
मिति प्र—जाम्। ऐन्द्राग्रमेकादशकपालम्। ऐन्द्राग्रमित्यैन्द्र—अग्रम्। एकादशकपालम् निः।
एकादशकपालमित्येकादश—कपालम्। निर् वपेत्। वपेथ स्पर्द्धमानः। स्पर्द्धमानः ख्षेत्रे^१।
ख्षेत्रे^१ वा। वा सजातेषु। सजातेषु वा। सजातेष्विति स—जातेषु। वेन्द्राग्नी। इन्द्राग्नी एव।
इन्द्राग्नी इतीन्द्र—अग्नी। एव स्वेन। स्वेन भागधेयेन। भागधेयेनोप। भागधेयेनेति भाग—
धेयेन। उप धावति। धावति ताभ्याम्। ताभ्यामेव। एवेन्द्रियम्। इन्द्रियव्वीर्यम्^१। वीर्यम् भ्रातृ-
व्यस्य। भ्रातृव्यस्य वृङ्क्ते। वृङ्क्ते वि। वि पाप्मना^१। पाप्मना भ्रातृव्येण। भ्रातृव्येण जयते।
जयते ऽप। अप वै। वा एतस्मात्। एतस्मादिन्द्रियम्। इन्द्रियव्वीर्यम्^१। वीर्यम् क्रामति।
क्रामति यः। यः सङ्ग्रामम्। सङ्ग्राममुपप्रयाति। सङ्ग्राममिति सं—ग्रामम्। उपप्रया-
त्यैन्द्राग्रम्। उपप्रयातीत्युप—प्रयाति। ऐन्द्राग्रमेकादशकपालम्। ऐन्द्राग्रमित्यैन्द्र—अग्रम्।
एकादशकपालम् निः। एकादशकपालमित्येकादश—कपालम्। निर् वपेत्। ॥ [२] ॥ वपेथ
सङ्ग्रामम्। सङ्ग्राममुपप्रयास्यन्न। सङ्ग्राममिति सं—ग्रामम्। उपप्रयास्यन्निन्द्राग्नी। उपप्र-
यास्यन्नित्युप—प्रयास्यन्न। इन्द्राग्नी एव। इन्द्राग्नी इतीन्द्र—अग्नी। एव स्वेन। स्वेन भागधेयेन।
भागधेयेनोप। भागधेयेनेति भाग—धेयेन। उप धावति। धावति तौ। ता वेव। एवास्मिन्न।
अस्मिन्निन्द्रियम्। इन्द्रियव्वीर्यम्^१। वीर्यम् धत्तः। धत्तः सह। सहेन्द्रियेण। इन्द्रियेण वीर्येण।
वीर्येणोप। उप प्र। प्र याति। याति जयति। जयति तम्। तं सङ्ग्रामम्। सङ्ग्रामव्वि^१।
सङ्ग्राममिति सं—ग्रामम्। वि वै। वा एषः। एष इन्द्रियेण। इन्द्रियेण वीर्येण। वीर्येण ध्यते।
ऋध्यते यः। यः सङ्ग्रामम्। सङ्ग्रामम् जयति। सङ्ग्राममिति सं—ग्रामम्। जयत्यैन्द्राग्रम्।
ऐन्द्राग्रमेकादशकपालम्। ऐन्द्राग्रमित्यैन्द्र—अग्रम्। एकादशकपालम् निः। एकादशकपाल-
मित्येकादश—कपालम्। निर् वपेत्। वपेथ सङ्ग्रामम्। सङ्ग्रामम् जित्वा। सङ्ग्राममिति
सं—ग्रामम्। जित्वेन्द्राग्नी। इन्द्राग्नी एव। इन्द्राग्नी इतीन्द्र—अग्नी। एव स्वेन। स्वेन भागधे-
येन। भागधेयेनोप। भागधेयेनेति भाग—धेयेन। उप धावति। धावति तौ। तावेव। एवास्मिन्न।
अस्मिन्निन्द्रियम्। इन्द्रियव्वीर्यम्^१। वीर्यम् धत्तः। ॥ [३] ॥ धत्तो न। नेन्द्रियेण। इन्द्रियेण
वीर्येण। वीर्येण वि। व्यध्यते। ऋध्यतेऽप। अप वै। वा एतस्मात्। एतस्मादिन्द्रियम्। इन्द्रि-

यव्वीर्यम्। वीर्यम् क्रामति। क्रामति यः। य एति। एति जनताम्। जनतामैन्द्राग्रम्। ऐन्द्रा-
ग्रमेकादशकपालम्। ऐन्द्राग्रमित्यैन्द्र—अग्रम्। एकादशकपालम् निः। एकादशकपालमित्ये-
कादश—कपालम्। निर् वपेत्। वपेज्जनताम्। जनतामेष्यन्न। एष्यन्निन्द्राग्नी। इन्द्राग्नी एव।
इन्द्राग्नी इतीन्द्र—अग्नी। एव स्वेन। स्वेन भागधेयेन। भागधेयेनोप। भागधेयेनेति भाग—
धेयेन। उप धावति। धावति तौ। तावेव। एवास्मिन्न। अस्मिन्निन्द्रियम्। इन्द्रियव्वीर्यम्।
वीर्यं धत्तः। धत्तः सह। सहेन्द्रियेण। इन्द्रियेण वीर्येण। वीर्येण जनताम्। जनतामेति। एति
पौष्णम्। पौष्णम् चरुम्। चरुमनु। अनु निः। निर् वपेत्। वपेत् पूषा। पूषा वै। वा इन्द्रियस्य।
इन्द्रियस्य वीर्यस्य। वीर्यस्यानुप्रदाता। अनुप्रदाता पूषणम्। अनुप्रदातेत्यनु—प्रदाता। पूषण-
मेव। एव स्वेन। ॥ [४] ॥ स्वेन भागधेयेन। भागधेयेनोप। भागधेयेनेति भाग—धेयेन। उप
धावति। धावति सः। स एव। एवास्मै। अस्मा इन्द्रियम्। इन्द्रियव्वीर्यम्। वीर्यमनु। अनु प्र।
प्र यच्छति। यच्छति र्वषैत्रपत्यम्। र्वषैत्रपत्यम् चरुम्। र्वषैत्रपत्यमिति र्वषैत्र—पत्यम्। चरुम्
निः। निर् वपेत्। वपेज्जनताम्। जनतामागत्य। आगत्येयम्। आगत्येत्या—गत्य। इयव्वै। वै
र्वषैत्रस्य। र्वषैत्रस्य पतिः। पतिरस्याम्। अस्यामेव। एव प्रति। प्रति तिष्ठति। तिष्ठत्यैन्द्राग्रम्।
ऐन्द्राग्रमेकादशकपालम्। ऐन्द्राग्रमित्यैन्द्र—अग्रम्। एकादशकपालमुपरिष्ठात्। एकादशका-
लमित्येकादश—कपालम्। उपरिष्ठान्निः। निर् वपेत्। वपेदस्याम्। अस्यामेव। एव प्रतिष्ठाय।
प्रतिष्ठायेन्द्रियम्। प्रतिष्ठायेति प्रति—स्थाय। इन्द्रियव्वीर्यम्। वीर्यमुपरिष्ठात्। उपरिष्ठादात्मन्न।
आत्मन् धत्ते। धत्त इति धत्ते ॥ [५] ॥

(प्रजाकाम इन्द्राग्नी उपप्रयात्यैन्द्राग्रमेकादशकपालं नि वीर्यं पूषणमे वै कान्नचत्वारिंशच्च)

॥ १ ॥

अग्रये पथिकृते। पथिकृते पुरोडाशम्। पथिकृत इति पथि—कृते। पुरोडाशमष्टाकपालम्।
अष्टाकपालम् निः। अष्टाकपालमित्यष्टा—कपालम्। निर् वपेत्। वपेद् यः। यो द्रश्शपूर्ण-
मासयाजी। द्रश्शपूर्णमासयाजी सन्न। द्रश्शपूर्णमासयाजीति द्रश्शपूर्णमास—याजी। सन्नमा-
वास्याम्। अमावास्याव्वा। अमावास्यामित्यमा—वास्याम्। वा पौर्णमासीम्। पार्णमासीव्वा।
पार्णमासीमिति पौर्ण—मासीम्। वाऽतिपादयेत्। अतिपादयेत् पथः। अतिपादयेदित्यति—

पादयेत्। पथो वै। वा एषः। एषोऽधि। अध्यपथेन। अपथेनैति। एति यः। यो दृशपूर्ण-
मासयाजी। दृशपूर्णमासयाजी सन्न। दृशपूर्णमासयाजीति दृशपूर्णमास—याजी। सन्नमा-
वास्याम्। अमावास्याँवा। अमावास्यामित्यमा—वास्याम्। वा पौर्णमासीम्। पौर्णमासीँवा।
पौर्णमासीमिति पौर्ण—मासीम्। वाऽतिपादयति। अतिपादयत्यग्निम्। अतिपादयतीत्यति—
पादयति। अग्निमेव। एव पथिकृतम्। पथिकृतं स्वेन। पथिकृतमिति पथि—कृतम्। स्वेन
भागधेयेन। भागधेयेनोप। भागधेयेनेति भाग—धेयेन। उप धावति। धावति सः। स एव।
एवैनम्। एनमपथात्। अपथात्, पन्थाम्। पन्थामपि। अपि नयति। नयत्यनङ्गान्। अनङ्गान्
दख्विणा। दख्विणा वही। वही हि। ह्येषः। एष समृद्ध्यै। समृद्धा अग्नये। समृद्धा इति
सं—ऋद्ध्यै। अग्नये व्रतपतये। व्रतपतये पुरोडाशम्। व्रतपतय इति व्रत—पतये ॥ [६] ॥
पुरोडाशमष्टाकपालम्। अष्टाकपालम् निः। अष्टाकपालमित्यष्टा—कपालम्। निर् वपेत्। वपेद्
यः। य आहिताग्निः। आहिताग्निः सन्न। आहिताग्निरित्याहित—अग्निः। सन्नव्रत्यम्। अव्रत्य-
मिव। इव चरेत्। चरेदग्निम्। अग्निमेव। एव व्रतपतिम्। व्रतपतिं स्वेन। व्रतपतिमिति व्रत—
पतिम्। स्वेन भागधेयेन। भागधेयेनोप। भागधेयेनेति भाग—धेयेन। उप धावति। धावति
सः। स एव। एवैनम्। एनवँव्रतम्। व्रतमा। आ लम्भयति। लम्भयति व्रत्यः। व्रत्यो भवति।
भवत्यग्नये। अग्नये रख्वोघ्ने। रख्वोघ्ने पुरोडाशम्। रख्वोघ्न इति रख्वः—घ्ने। पुरोडाशमष्टा-
कपालम्। अष्टाकपालम् निः। अष्टाकपालमित्यष्टा—कपालम्। निर् वपेत्। वपेद् यम्। यं
रख्वांसि। रख्वांसि सचेरन्न। सचेरन्नग्निम्। अग्निमेव। एव रख्वोहणम्। रख्वोहणं स्वेन।
रख्वोहणमिति रख्वः—हनम्। स्वेन भागधेयेन। भागधेयेनोप। भागधेयेनेति भाग—धेयेन।
उप धावति। धावति सः। स एव। एवास्मात्। अस्माद् रख्वांसि। रख्वांस्यप। अप हन्ति।
हन्ति निशितायाम्। निशितायाम् निः। निशितायामिति नि—शितायाम्। निर् वपेत्। वपेन्नि-
शितायाम् ॥ [७] ॥ निशितायां हि। निशितायामिति नि—शितायाम्। हि रख्वांसि।
रख्वांसि प्रेरते। प्रेरते सम्प्रेर्णानि। प्रेरत इति प्र—ईरते। सम्प्रेर्णान्येव। सम्प्रेर्णानीति सं—
प्रेर्णानि। एवैनानि। एनानि हन्ति। हन्ति परिश्रिते। परिश्रिते याजयेत्। परिश्रित इति परि—
श्रिते। याजयेद् रख्वसाम्। रख्वसामनन्ववचाराय। अनन्ववचाराय रख्वोघ्नी। अनन्ववचा-

रायेत्यननु—अवचाराय। रख्षोघ्नी याज्यानुवाक्ये। रख्षोघ्नी इति रख्षः—घ्नी। याज्यानुवाक्ये भवतः। याज्यानुवाक्ये इति याज्या—अनुवाक्ये। भवतो रख्षसाम्। रख्षसाङ्गु स्तृत्यै। स्तृत्या अग्नये। अग्नये रुद्रवते। रुद्रवते पुरोडाशम्। रुद्रवत इति रुद्र—वते। पुरोडाशमष्टाकपालम्। अष्टाकपालम् निः। अष्टाकपालमित्यष्टा—कपालम्। निर् वपेत्। वपेदभिचरन्न। अभिचरन्नेषा। अभिचरन्नित्यभि—चरन्न। एषा वै। वा अस्य। अस्य घोरा। घोरा तनूः। तनूरू यत्। यद् रुद्रः। रुद्रस्तस्मै। तस्मा एव। एवैनम्। एन मा। आ वृश्चति। वृश्चति ताजक्। ताजगार्तिम्। आर्तिमा। आर्च्छति। ऋच्छत्यग्नये। अग्नये सुरभिमतम्। सुरभिमतम् पुरोडाशम्। सुरभिमत इति सुरभि—मते। पुरोडाशमष्टाकपालम्। अष्टाकपालम् निः। अष्टाकपालमित्यष्टा—कपालम्। निर् वपेत्। वपेद् यस्य। यस्य गावः। गावो वा। वा पुरुषाः। पुरुषा वा। ॥ [८] ॥ वा प्रमीयेरन्न। प्रमीयेरन्नयः। प्रमीयेरन्निति प्र—मीयेरन्न। यो वा। वा बिभीयात्। बिभीयादेषा। एषा वै। वा अस्य। अस्य भेषज्या। भेषज्या तनूः। तनूरू यत्। यथ सुरभिमती। सुरभिमती तया। सुरभिमतीति सुरभि—मती। तयैव। एवास्मै। अस्मै भेषजम्। भेषजम् करोति। करोति सुरभिमतम्। सुरभिमतम् भवति। सुरभिमत इति सुरभि—मते। भवति पूतीगन्धस्य। पूतीगन्धस्यापहृत्यै। पूतीगन्धस्येति पूति—गन्धस्य। अपहृत्या अग्नये। अपहृत्या इत्यप—हृत्यै। अग्नये रक्षामवते। रक्षामवते पुरोडाशम्। रक्षामवत इति रक्षाम—वते। पुरोडाशमष्टाकपालम्। अष्टाकपालम् निः। अष्टाकपालमित्यष्टा—कपालम्। निर् वपेत्। वपेथ सङ्ग्रामे। सङ्ग्रामे सय्यंते। सङ्ग्राम इति सं—ग्रामे। सय्यंते भागधेयेन। सय्यंते इति सं—यत्ते। भागधेयेनैव। भागधेयेनेति भाग—धेयेन। एवैनम्। एन५ शमयित्वा। शमयित्वा परान्। परानभि। अभि निः। निर् दिशति। दिशति यम्। यमवरेषाम्। अवरेषाव्विध्यन्ति। विध्यन्ति जीवति। जीवति सः। स यम्। यम् परेषाम्। परेषाम् प्र। प्र सः। स मीयते। मीयते जयति। जयति तम्। त५ सङ्ग्रामम्। सङ्ग्राममभि। सङ्ग्राममिति सं—ग्रामम्। ॥ [९] ॥ अभि वै। वा एषः। एष एतान्। एतानुच्यति। उच्यति येषाम्। येषाम् पूर्वापराः। पूर्वापरा अन्वञ्चः। पूर्वापरा इति पूर्व—अपराः। अन्वञ्चः प्रमीयन्ते। प्रमीयन्ते पुरुषाहुतिः। प्रमीयन्ते इति प्र—मीयन्ते। पुरुषाहुतिर्हि। पुरुषाहुतिरिति पुरुष—आहुतिः। ह्यस्य। अस्य प्रियतमा। प्रियतमाऽग्नये। प्रियतमेति प्रिय—तमा। अग्नये

ख्वामवते । ख्वामवते पुरोडाशम् । ख्वामवत इति ख्वाम—वते । पुरोडाशमष्टाकपालम् । अष्टा-
कपालम् निः । अष्टाकपालमित्यष्टा—कपालम् । निर् वपेत् । वपेद् भागधेयेन । भागधेयेनैव ।
भागधेयेनेति भाग—धेयेन । एवैनम् । एन५ शमयति । शमयति न । नैषाम् । एषाम् पुरा । पुरा
ऽऽयुषः । आयुषो ऽपरः । अपरः प्र । प्र मीयते । मीयतेऽभि । अभि वै । वा एषः । एष एतस्य ।
एतस्य गृहान् । गृहानुच्यति । उच्यति यस्य । यस्य गृहान् । गृहान् दहति । दहत्यग्नये । अग्नये
ख्वामवते । ख्वामवते पुरोडाशम् । ख्वामवत इति ख्वाम—वते । पुरोडाशमष्टाकपालम् । अष्टा-
कपालम् निः । अष्टाकपालमित्यष्टा—कपालम् । निर् वपेत् । वपेद् भागधेयेन । भागधेयेनैव ।
भागधेयेनेति भाग—धेयेन । एवैनम् । एन५ शमयति । शमयति न । नास्य । अस्यापरम् ।
अपरम् गृहान् । गृहान् दहति । दहतीति दहति ॥ ॥ [१०] ॥

(व्रतपतये निशितायां निर्वपेत् पुरुषाः संग्रामं न चत्वारि च)

॥ २ ॥

★

अग्नये कामाय । कामाय पुरोडाशम् । पुरोडाशमष्टाकपालम् । अष्टाकपालम् निः । अष्टा-
कपालमित्यष्टा—कपालम् । निर् वपेत् । वपेद् यम् । यम् कामः । कामो न । नोपनमेत् । उप-
नमेदग्निम् । उपनमेदित्युप—नमेत् । अग्निमेव । एव कामम् । काम३ स्वेन । स्वेन भागधेयेन ।
भागधेयेनोप । भागधेयेनेति भाग—धेयेन । उप धावति । धावति सः । स एव । एवैनम् । एनम्
कामेन । कामेन सम् । समर्द्धयति । अर्द्धयत्युप । उपैनम् । एनम् कामः । कामो नमति । नमत्य-
ग्नये । अग्नये यविष्ठाय । यविष्ठाय पुरोडाशम् । पुरोडाशमष्टाकपालम् । अष्टाकपालम् निः । अष्टा-
कपालमित्यष्टा—कपालम् । निर् वपेत् । वपेथ् स्पर्द्धमानः । स्पर्द्धमानः ख्वेत्रे । ख्वेत्रे वा । वा
सजातेषु । सजातेषु वा । सजातेष्विति स—जातेषु । वा ऽग्निम् । अग्निमेव । एव यविष्ठम् । यविष्ठ३
स्वेन । स्वेन भागधेयेन । भागधेयेनोप । भागधेयेनेति भाग—धेयेन । उप धावति । धावति तेन ।
तेनैव । एवेन्द्रियम् । इन्द्रियव्वीर्यम् । वीर्यम् भ्रातृव्यस्य । भ्रातृव्यस्य युवते । ॥ [११] ॥ युवते
वि । वि पाप्मना । पाप्मना भ्रातृव्येण । भ्रातृव्येण जयते । जयते ऽग्नये । अग्नये यविष्ठाय । यवि-
ष्ठाय पुरोडाशम् । पुरोडाशमष्टाकपालम् । अष्टाकपालम् निः । अष्टाकपालमित्यष्टा—कपालम् ।
निर् वपेत् । वपेदभिचर्यमाणः । अभिचर्यमाणो ऽग्निम् । अभिचर्यमाण इत्यभि—चर्यमाणः ।

अ॒ग्निमे॒व । ए॒व यवि॑ष्ठम् । यवि॑ष्ठ॒ऽस्वेन॑ । स्वेन॑ भा॒ग॒धेये॑न । भा॒ग॒धेये॑नोप । भा॒ग॒धेये॑नेति॒ भाग—
 धेये॑न । उप॑ धावति । धा॒वति॒ सः । स ए॒व । ए॒वास्मि॑त् । अ॒स्माद् र॒ख्वाँ॑ऽसि । र॒ख्वाँ॑ऽसि यव॒-
 यति॑ । य॒व॒यति॑ न । नै॒नम् । ए॒न॒म॒भि॒चर॑न्न । अ॒भि॒चर॑न्थ स्तृणुते । अ॒भि॒चर॑न्नित्य॒भि—चर॑न्न ।
 स्तृणुते ऽ॒ग्नये॑ । अ॒ग्नय॑ आयु॒ष्मते॑ । आयु॒ष्मते॑ पुरो॒डाश॑म् । पुरो॒डाश॑म॒ष्टाक॑पालम् । अ॒ष्टाक॑पालम्
 निः । अ॒ष्टाक॑पाल॒मित्य॒ष्टा—क॒पालम् । नि॒र् व॑पेत् । व॒पेद् यः । यः का॒मये॑त् । का॒मये॑त् सर्व॑म् ।
 सर्व॑मायुः । आयुरि॒याम् । इ॒यामि॑ति । इत्य॒ग्निम् । अ॒ग्निमे॒व । ए॒वायु॑ष्मन्तम् । आयु॒ष्मन्त॑ऽस्वेन॑ ।
 स्वेन॑ भा॒ग॒धेये॑न । भा॒ग॒धेये॑नोप । भा॒ग॒धेये॑नेति॒ भाग—धेये॑न । उप॑ धावति । धा॒वति॒ सः । स ए॒व ।
 ए॒वास्मि॑न्न । अ॒स्मिन्नायुः॑ । ॥ [१२] ॥ आयु॑र् दधाति । द॒धाति॒ सर्व॑म् । सर्व॑मायुः । आयुरेति ।
 ए॒त्य॒ग्नये॑ । अ॒ग्नये॑ जा॒तवे॑दसे । जा॒तवे॑दसे पुरो॒डाश॑म् । जा॒तवे॑दस इति॒ जा॒त—वे॑दसे । पुरो॒डा॒-
 श॑म॒ष्टाक॑पालम् । अ॒ष्टाक॑पालम् निः । अ॒ष्टाक॑पाल॒मित्य॒ष्टा—क॒पालम् । नि॒र् व॑पेत् । व॒पेद् भू॒ति—
 का॒मः । भू॒तिकामो॑ ऽ॒ग्निम् । भू॒तिकाम॑ इति॒ भू॒ति—का॒मः । अ॒ग्निमे॒व । ए॒व जा॒तवे॑दसम् । जा॒त॒-
 वे॑दस॒ऽस्वेन॑ । जा॒तवे॑दसमिति॒ जा॒त—वे॑दसम् । स्वेन॑ भा॒ग॒धेये॑न । भा॒ग॒धेये॑नोप । भा॒ग॒धेये॑नेति॒
 भाग—धेये॑न । उप॑ धावति । धा॒वति॒ सः । स ए॒व । ए॒वैन॑म् । ए॒नम् भू॒तिम् । भू॒तिम् ग॒मय॑ति ।
 ग॒म॒यति॑ भवति । भव॑त्ये॒व । ए॒वा॒ग्नये॑ । अ॒ग्नये॑ रुक्म॑ते । रुक्म॑ते पुरो॒डाश॑म् । पुरो॒डाश॑म॒ष्टाक॑-
 पालम् । अ॒ष्टाक॑पालम् निः । अ॒ष्टाक॑पाल॒मित्य॒ष्टा—क॒पालम् । नि॒र् व॑पेत् । व॒पेद् रुक्का॑मः । रुक्का॑-
 मो॒ऽ॒ग्निम् । रुक्का॑म इति॒ रुक्—का॒मः । अ॒ग्निमे॒व । ए॒व रुक्म॑न्तम् । रुक्म॑न्त॑ऽस्वेन॑ । स्वेन॑ भा॒ग॒धे॒-
 ये॑न । भा॒ग॒धेये॑नोप । भा॒ग॒धेये॑नेति॒ भाग—धेये॑न । उप॑ धावति । धा॒वति॒ सः । स ए॒व । ए॒वास्मि॑न्न ।
 अ॒स्मिन् रुक्म॑म् । रुक्म॑म् दधाति । द॒धाति॒ रोच॑ते । रोच॑त ए॒व । ए॒वा॒ग्नये॑ । अ॒ग्नये॑ तेज॑स्वते । तेज॑-
 स्वते पुरो॒डाश॑म् । पुरो॒डाश॑म॒ष्टाक॑पालम् । ॥ [१३] ॥ अ॒ष्टाक॑पालम् निः । अ॒ष्टाक॑पाल॒मि॒-
 त्य॒ष्टा—क॒पालम् । नि॒र् व॑पेत् । व॒पेत् तेज॑स्कामः । तेज॑स्कामो॒ऽ॒ग्निम् । तेज॑स्काम इति॒ तेजः—
 का॒मः । अ॒ग्निमे॒व । ए॒व तेज॑स्वन्तम् । तेज॑स्वन्त॑ऽस्वेन॑ । स्वेन॑ भा॒ग॒धेये॑न । भा॒ग॒धेये॑नोप । भा॒ग॒-
 धेये॑नेति॒ भाग—धेये॑न । उप॑ धावति । धा॒वति॒ सः । स ए॒व । ए॒वास्मि॑न्न । अ॒स्मिन् तेजः॑ । तेजो॑
 दधाति । द॒धाति॒ तेज॑स्वी । तेज॑स्व्ये॒व । ए॒व भ॑वति । भ॒व॒त्य॒ग्नये॑ । अ॒ग्नये॑ सा॒हन्त्या॑य । सा॒हन्त्या॑य
 पुरो॒डाश॑म् । पुरो॒डाश॑म॒ष्टाक॑पालम् । अ॒ष्टाक॑पालम् निः । अ॒ष्टाक॑पाल॒मित्य॒ष्टा—क॒पालम् । नि॒र्

वपेत्। वपेत् सीर्षमाणः। सीर्षमाणोऽग्निम्। अग्निमेव। एव साहन्त्यम्। साहन्त्यं स्वेन।
स्वेन भागधेयेन। भागधेयेनोप। भागधेयेनेति भाग—धेयेन। उप धावति। धावति तेन। तेनैव।
एव संहते। संहते यम्। यः सीर्षते। सीर्षत इति सीर्षते ॥ ॥ [१४] ॥

(भ्रातृव्यस्या स्मिन् तेजस्वते पुरोडाशं मष्टात्रिंशच्च)

॥ ३ ॥

★

अग्नयेऽन्नवते। अन्नवते पुरोडाशम्। अन्नवत् इत्यन्न—वत्। पुरोडाशमष्टाकपालम्। अष्टा-
कपालम् निः। अष्टाकपालमित्यष्टा—कपालम्। निर् वपेत्। वपेद् यः। यः कामयेत। कामये-
तान्नवान्। अन्नवान् स्याम्। अन्नवानित्यन्न—वान्। स्यामिति। इत्यग्निम्। अग्निमेव। एवान्न-
वन्तम्। अन्नवन्तं स्वेन। अन्नवन्तमित्यन्न—वन्तम्। स्वेन भागधेयेन। भागधेयेनोप। भाग-
धेयेनेति भाग—धेयेन। उप धावति। धावति सः। स एव। एवैनम्। एनमन्नवन्तम्। अन्न-
वन्तम् करोति। अन्नवन्तमित्यन्न—वन्तम्। करोत्यन्नवान्। अन्नवानेव। अन्नवानित्यन्न—वान्।
एव भवति। भवत्यग्नये। अग्नयेऽन्नादाय। अन्नादाय पुरोडाशम्। अन्नादायेत्यन्न—अदाय।
पुरोडाशमष्टाकपालम्। अष्टाकपालम् निः। अष्टाकपालमित्यष्टा—कपालम्। निर् वपेत्। वपेद्
यः। यः कामयेत। कामयेतान्नादः। अन्नादः स्याम्। अन्नाद इत्यन्न—अदः। स्यामिति।
इत्यग्निम्। अग्निमेव। एवान्नादम्। अन्नादं स्वेन। अन्नादमित्यन्न—अदम्। स्वेन भागधे-
येन। भागधेयेनोप। भागधेयेनेति भाग—धेयेन। उप धावति। धावति सः। स एव। एवैनम्।
एनमन्नादम्। अन्नादम् करोति। अन्नादमित्यन्न—अदम्। करोत्यन्नादः। अन्नाद एव। अन्नाद
इत्यन्न—अदः। ॥ [१५] ॥ एव भवति। भवत्यग्नये। अग्नयेऽन्नपतये। अन्नपतये पुरोडाशम्।
अन्नपतय इत्यन्न—पतये। पुरोडाशमष्टाकपालम्। अष्टाकपालम् निः। अष्टाकपालमित्यष्टा—
कपालम्। निर् वपेत्। वपेद् यः। यः कामयेत। कामयेतान्नपतिः। अन्नपतिः स्याम्। अन्नप-
तिरित्यन्न—पतिः। स्यामिति। इत्यग्निम्। अग्निमेव। एवान्नपतिम्। अन्नपतिं स्वेन। अन्नप-
तिमित्यन्न—पतिम्। स्वेन भागधेयेन। भागधेयेनोप। भागधेयेनेति भाग—धेयेन। उप धावति।
धावति सः। स एव। एवैनम्। एनमन्नपतिम्। अन्नपतिम् करोति। अन्नपतिमित्यन्न—पतिम्।
करोत्यन्नपतिः। अन्नपतिरेव। अन्नपतिरित्यन्न—पतिः। एव भवति। भवत्यग्नये। अग्नये पव-

मानाय । पर्वमानाय पुरोडाशम् । पुरोडाशमष्टाकपालम् । अष्टाकपालम् निः । अष्टाकपालमित्यष्टा—कपालम् । निर् वपेत् । वपेदग्नये । अग्नये पावकाय । पावकायाग्नये । अग्नये शुचये । शुचये ज्योगामयावी । ज्योगामयावी यत् । ज्योगामयावीति ज्योक्—आमयावी । यदग्नये । अग्नये पर्वमानय । पर्वमानाय निर्वपति । निर्वपति प्राणम् । निर्वपतीति निः—वपति । प्राणमेव । प्राणमिति प्र—अनम् । एवास्मिन्न । अस्मिन् तेन । तेन दधाति । दधाति यत् । यदग्नये । अग्नये पावकाय । ॥ [१६] ॥ पावकाय वाचम् । वाचमेव । एवास्मिन्न । अस्मिन् तेन । तेन दधाति । दधाति यत् । यदग्नये । अग्नये शुचये । शुचये आयुः । आयुरेव । एवास्मिन्न । अस्मिन् तेन । तेन दधाति । दधात्युत । उत यदि । यदीतासुः । इतासुर् भवति । इतासुरितीत—असुः । भवति जीवति । जीवत्येव । एवैताम् । एतामेव । एव निः । निर् वपेत् । वपेच्चरुषुष्कामः । चरुषुष्कामो यत् । चरुषुष्काम इति चरुषुः—कामः । यदग्नये । अग्नये पर्वमानाय । पर्वमानाय निर्वपति । निर्वपति प्राणम् । निर्वपतीति निः—वपति । प्राणमेव । प्राणमिति प्र—अनम् । एवास्मिन्न । अस्मिन् तेन । तेन दधाति । दधाति यत् । यदग्नये । अग्नये पावकाय । पावकाय वाचम् । वाचमेव । एवास्मिन्न । अस्मिन् तेन । तेन दधाति । दधाति यत् । यदग्नये । अग्नये शुचये । शुचये चरुषुः । चरुषुरेव । एवास्मिन्न । अस्मिन् तेन । तेन दधाति । दधात्युत । ॥ [१७] ॥ उत यदि । यद्यन्धः । अन्धो भवति । भवति प्र । प्रैव । एव पश्यति । पश्यत्यग्नये । अग्नये पुत्रवते । पुत्रवते पुरोडाशम् । पुत्रवत इति पुत्र—वते । पुरोडाशमष्टाकपालम् । अष्टाकपालम् निः । अष्टाकपालमित्यष्टा—कपालम् । निर् वपेत् । वपेदिन्द्राय । इन्द्राय पुत्रिणे । पुत्रिणे पुरोडाशम् । पुरोडाशमेकादशकपालम् । एकादशकपालम् प्रजाकामः । एकादशकपालमित्येकादश—कपालम् । प्रजाकामो ऽग्निः । प्रजाकाम इति प्रजा—कामः । अग्निरेव । एवास्मै । अस्मै प्रजाम् । प्रजाम् प्रजनयति । प्रजामिति प्र—जाम् । प्रजनयति वृद्धाम् । प्रजनयतीति प्र—जनयति । वृद्धामिन्द्रः । इन्द्रः प्र । प्र यच्छति । यच्छत्यग्नये । अग्नये रसवते । रसवते ऽजर्षीरे । रसवत इति रस—वते । अजर्षीरे चरुम् । अजर्षीर इत्यजर्षीरे । चरुम् निः । निर् वपेत् । वपेद् यः । यः कामयेत । कामयेत रसवान् । रसवान्थ स्याम् । रसवानिति रस—वान् । स्यामिति । इत्यग्निम् । अग्निमेव । एव रसवन्तम् । रसवन्तः स्वेन ।

रसवन्तमिति रस—वन्तम्। स्वेन भागधेयेन। भागधेयेनोप। भागधेयेनेति भाग—धेयेन। उप
 धावति। धावति सः। स एव। एवैनम्। एन५ रसवन्तम्। रसवन्तम् करोति। रसवन्तमिति
 रस—वन्तम्। करोति रसवान्। ॥ [१८] ॥ रसवानेव। रसवानिति रस—वान्। एव भवति।
 भवत्यजखीरे। अजखीरे भवति। अजखीर इत्यज—खीरे। भवत्याग्नेयी। आग्नेयी वै।
 वा एषा। एषा यत्। यदजा। अजा साख्यात्। साख्यादेव। साख्यादिति स—अख्यात्। एव
 रसम्। रसमव। अव रुन्धे। रुन्धे ऽग्नये। अग्नये वसुमते। वसुमते पुरोडाशम्। वसुमत इति
 वसु—मते। पुरोडाशमष्टकपालम्। अष्टकपालम् निः। अष्टकपालमित्यष्टा—कपालम्। निर्
 वपेत्। वपेद् यः। यः कामयेत। कामयेत वसुमान्। वसुमान् स्याम्। वसुमानिति वसु—
 मान्। स्यामिति। इत्यग्निम्। अग्निमेव। एव वसुमन्तम्। वसुमन्त३ स्वेन। वसुवन्तमिति वसु—
 मन्तम्। स्वेन भागधेयेन। भागधेयेनोप। भागधेयेनेति भाग—धेयेन। उप धावति। धावति सः।
 स एव। एवैनम्। एन५ वसुमन्तम्। वसुमन्तम् करोति। वसुमन्तमिति वसु—मन्तम्। करोति
 वसुमान्। वसुमानेव। वसुमानिति वसु—मान्। एव भवति। भवत्यग्नये। अग्नये वाजसृते।
 वाजसृते पुरोडाशम्। वाजसृत इति वाज—सृते। पुरोडाशमष्टकपालम्। अष्टकपालम् निः।
 अष्टकपालमित्यष्टा—कपालम्। निर् वपेत्। वपेथ सङ्ग्रामे। सङ्ग्रामे सय्यते। सङ्ग्राम
 इति सं—ग्रामे। सय्यते वाजम्। सय्यते इति सं—यते। वाजवै। ॥ [१९] ॥ वा एषः।
 एष सिंसीरुषति। सिंसीरुषति यः। यः सङ्ग्रामम्। सङ्ग्रामम् जिगीषति। सङ्ग्राममिति
 सं—ग्रामम्। जिगीषत्यग्निः। अग्निः खलु। खलु वै। वै देवानाम्। देवानां वाजसृत्। वाज-
 सृदग्निम्। वाजसृदिति वाज—सृत्। अग्निमेव। एव वाजसृतम्। वाजसृत३ स्वेन। वाजसृत-
 मिति वाज—सृतम्। स्वेन भागधेयेन। भागधेयेनोप। भागधेयेनेति भाग—धेयेन। उप धावति।
 धावति धावति। धावति वाजम्। वाज५ हन्ति। हन्ति वृत्रम्। वृत्रम् जयति। जयति तम्।
 त५ सङ्ग्रामम्। सङ्ग्राममथो। सङ्ग्राममिति सं—ग्रामम्। अथो अग्निः। अथो इत्यथो।
 अग्निरिव। इव न। न प्रतिधृषे। प्रतिधृषे भवति। प्रतिधृष इति प्रति—धृषे। भवत्यग्नये। अग्नये
 ऽग्निवते। अग्निवते पुरोडाशम्। अग्निवत् इत्यग्नि—वते। पुरोडाशमष्टकपालम्। अष्टकपालम्
 निः। अष्टकपालमित्यष्टा—कपालम्। निर् वपेत्। वपेद्यस्य। यस्याग्नौ। अग्नवग्निम्। अग्नि-

मभ्युद्धरेयुः। अभ्युद्धरेयुर् निर्दिष्टभागः। अभ्युद्धरेयुरित्यभि—उद्धरेयुः। निर्दिष्टभागो वै। निर्दिष्टभाग इति निर्दिष्ट—भागः। वा एतयोः। एतयोरन्यः। अन्योऽनिर्दिष्टभागः। अनिर्दिष्टभागो ऽन्यः। अनिर्दिष्टभाग इत्यनिर्दिष्ट—भागः। अन्यस्तौ। तौ संभवन्तौ। संभवन्तौ यजमानम्। संभवन्ताविति सं—भवन्तौ। यजमानमभि। ॥ [२०] ॥ अभि सम्। सं भवतः। भवतः सः। स ईश्वरः। ईश्वर आर्तिम्। आर्तिमातौः। आर्तोर् यत्। आर्तोरित्या—अर्तोः। यदग्नये। अग्नये ऽग्निवते। अग्निवते निर्वपति। अग्निवत् इत्यग्नि—वते। निर्वपति भागधेयेन। निर्वपतीति निः—वपति। भागधेयेनैव। भागधेयेनेति भाग—धेयेन। एवैनौ। एनौ शमयति। शमयति न। नार्तिम्। आर्तिमा। आच्छति। ऋच्छति यजमानः। यजमानो ऽग्नये। अग्नये ज्योतिष्मते। ज्योतिष्मते पुरोडाशम्। पुरोडाशमष्टाकपालम्। अष्टाकपालम् निः। अष्टाकपालमित्यष्टा—कपालम्। निर् वपेत्। वपेद्यस्य। यस्याग्निः। अग्निरुद्धृतः। उद्धृतो ऽहुते। उद्धृत इत्युत्—हृतः। अहुते ऽग्निहोत्रे। अग्निहोत्र उद्वायेत्। अग्निहोत्र इत्यग्नि—होत्रे। उद्वायेदपरः। उद्वायेदित्युत्—वायेत्। अपर आदीप्य। आदीप्यानुद्धृत्यः। आदीप्येत्या—दीप्य। अनुद्धृत्य इति। अनुद्धृत्य इत्यनु—उद्धृत्यः। इत्याहुः। आहुस्तत्। तत्, तथा। तथा न। न कार्यम्। कार्यय्यत्। यद् भागधेयम्। भागधेयमभि। भागधेयमिति भाग—धेयम्। अभि पूर्वः। पूर्व उद्घ्रियते। उद्घ्रियते किम्। उद्घ्रियत् इत्युत्—ह्रियते। किमपरः। अपरोऽभि। अभ्युत्। उद्घ्रियेत। ॥ [२१] ॥ ह्रियेतेति। इति तानि। तान्येव। एवावर्षाणानि। अवर्षाणानि सन्निधाय। अवर्षाणानीत्यव—र्षाणानि। सन्निधाय मन्थेत्। सन्निधायेति सं—निधाय। मन्थेदितः। इतः प्रथमम्। प्रथमम् जज्ञे। जज्ञे अग्निः। अग्निः स्वात्। स्वाद्योनेः। योनेरधि। अधि जातवेदाः। जातवेदा इति जात—वेदाः। स गायत्रिया। गायत्रिया त्रिष्टुभा। त्रिष्टुभा जगत्या। जगत्या देवेभ्यः। देवेभ्यो हव्यम्। हव्यव्वहतु। वहतु प्रजानन्न। प्रजानन्निति। प्रजानन्निति प्र—जानन्न। इति छन्दोभिः। छन्दोभिरेव। छन्दोभिरिति छन्दः—भिः। एवैनम्। एनञ् स्वात्। स्वाद्योनेः। योनेः प्र। प्र जनयति। जनयत्येषः। एष वाव। वाव सः। सोऽग्निः। अग्निरिति। इत्याहुः। अहुरज्योतिः। ज्योतिस्तु। त्वै। वा अस्य। अस्य परापतितम्। परापतितमिति। परापतितमिति परा—पतितम्। इति यत्। यदग्नये। अग्नये ज्योतिष्मते। ज्योतिष्मते

निर्वपति । निर्वपति यत् । निर्वपतीति निः—वपति । यदेव । एवास्य । अस्य ज्योतिः । ज्योतिः परापतितम् । परापतितम् तत् । परापतितमिति परा—पतितम् । तदेव । एवाव । अव रुन्धे । रुन्ध इति रुन्धे ॥ ॥ [२२] ॥

(करोत्यन्नादो दधाति यदग्नये शुचये चरुषुरेवास्मिन् तेन दधाति करोति वाजं यजमानं मुदेवास्य षड्)

॥ ४ ॥

★

वैश्वानरम् द्वादशकपालम् । द्वादशकपालम् निः । द्वादशकपालमिति द्वादश—कपालम् । निर् वपेत् । वपेद् वारुणम् । वारुणम् चरुम् । चरुम् दधिक्रावणम् । दधिक्रावणम् चरुम् । दधिक्रावण इति दधि—क्रावणम् । चरुमभिः शस्यमानः । अभिशस्यमानो यत् । अभिशस्यमान इत्यभि—शस्यमानः । यद् वैश्वानरः । वैश्वानरो द्वादशकपालः । द्वादशकपालो भवति । द्वादशकपाल इति द्वादश—कपालः । भवति सँवथ्सरोः । सँवथ्सरो वै । सँवथ्सर इति सम्—वथ्सरः । वा अग्निः । अग्निरु वैश्वानरः । वैश्वानरः सँवथ्सरेण । सँवथ्सरेणैव । सँवथ्सरेणेति सं—वथ्सरेण । एवैनम् । एनङ् स्वदयति । स्वदयत्यप । अप पापम् । पापँवर्णम् । वर्णं हते । हते वारुणेन । वारुणेनैव । एवैनम् । एनँवरुणपाशात् । वरुणपाशान् मुञ्चति । वरुणपाशादिति वरुण—पाशात् । मुञ्चति दधिक्रावणम् । दधिक्रावणम् पुनाति । दधिक्रावणमिति दधि—क्रावणम् । पुनाति हिरण्यम् । हिरण्यम् दर्विषणा । दर्विषणा पवित्रम् । पवित्रँवै । वै हिरण्यम् । हिरण्यम् पुनाति । पुनात्येव । एवैनम् । एनमाद्यम् । आद्यमस्य । अस्यान्नम् । अन्नम् भवति । भवत्येताम् । एतामेव । एव निः । निर् वपेत् । वपेत् प्रजाकामः । प्रजाकामः सँवथ्सरः । प्रजाकाम इति प्रजा—कामः । सँवथ्सरो वै । सँवथ्सर इति सं—वथ्सरः । ॥ [२३] ॥ वा एतस्य । एतस्याशान्तः । अशान्तो योनिम् । योनिम् प्रजायै । प्रजायै पशूनाम् । प्रजाया इति प्र—जायै । पशूनाम् निः । निर् दहति । दहति यः । योऽलम् । अलम् प्रजायै । प्रजायै सन्न । प्रजाया इति प्र—जायै । सन्न प्रजाम् । प्रजाम् न । प्रजामिति प्र—जाम् । न विन्दते । विन्दते यत् । यद् वैश्वानरः । वैश्वानरो द्वादशकपालः । द्वादशकपालो भवति । द्वादशकपाल इति द्वादश—कपालः । भवति सँवथ्सरः । सँवथ्सरो वै । सँवथ्सर इति सं—वथ्सरः । वा अग्निः । अग्निरु वैश्वानरः । वैश्वानरः सँवथ्सरम् । सँवथ्सरमेव । सँवथ्सरमिति सं—वथ्सरम् । एव भागधेयेन ।

भा॒ग॒धेये॑न श॒मय॑ति । भा॒ग॒धेये॑नेति॑ भा॒ग—धेये॑न । श॒मय॑ति सः । सोऽ॒स्मै । अ॒स्मै शा॒न्तः ।
 शा॒न्तः स्वात् । स्वाद् योनेः॑ । योनेः॑ प्र॒जाम् । प्र॒जाम् प्र । प्र॒जामि॑ति प्र—जाम् । प्र ज॒नय॑ति ।
 ज॒नय॑ति वा॒रुणे॑न । वा॒रुणे॑नैव । ए॒वैन॑म् । ए॒न॒व्व॒रुण॑पाशात् । व॒रुण॑पा॒शान् मु॑ञ्चति । व॒रुण॑पा॒-
 शादि॑ति वरुण—पा॒शात् । मु॑ञ्चति द॒धिक्रा॑वृणा॑ । द॒धिक्रा॑वृणा॑ पुनाति । द॒धिक्रा॑वृणेति॑ दधि—
 क्रावृ॑णा॑ । पुना॒ति हि॒रण्य॑म् । हि॒रण्य॑म् द॒र्षिणा॑ । द॒र्षिणा॑ प॒वित्र॑म् । प॒वित्र॑वै । वै हि॒रण्य॑म् ।
 हि॒रण्य॑म् पुनाति॑ । पुनात्ये॒व । ए॒वैन॑म् । ए॒न॒व्वि॑न्दते॑ ॥ [२४] ॥ वि॒न्दते॑ प्र॒जाम् । प्र॒जावै॑श्वा॒-
 न॒रम् । प्र॒जामि॑ति प्र—जाम् । वै॒श्वान॑रम् द्वा॒दश॑कपालम् । द्वा॒दश॑कपालम् निः । द्वा॒दश॑कपाल॒-
 मि॑ति द्वा॒दश—क॒पालम् । निर् व॑पेत् । व॒पेत्, पु॒त्रे । पु॒त्रे जा॒ते । जा॒ते यत् । यद्द॒शक॑पालः । अ॒ष्टा॒-
 क॒पालो भ॑वति । अ॒ष्टाक॑पाल इत्य॒ष्टा—क॒पालः । भ॑वति गाय॒त्रिया॑ । गा॒य॒त्रियै॑व । ए॒वैन॑म् । ए॒नम्
 ब्र॒ह्मव॑र्च॒सेन॑ । ब्र॒ह्मव॑र्च॒सेन॑ पुनाति । ब्र॒ह्मव॑र्च॒सेनेति॑ ब्रह्म—व॒र्च॒सेन॑ । पुना॒ति यत् । यन्न॑वकपालः ।
 न॒वक॑पालस्त्रि॒वृता॑ । न॒वक॑पाल इति॑ न॒व—क॒पालः । त्रि॒वृते॑व । त्रि॒वृतेति॑ त्रि—वृता॑ । ए॒वास्मि॑न्न ।
 अ॒स्मिन्, तेजः॑ । तेजो॑दधाति । द॒धाति॑ यत् । यद् द॒शक॑पालः । द॒शक॑पालो वि॒राजा॑ । द॒शक॑पाल
 इति॑ द॒श—क॒पालः । वि॒राजै॑व । वि॒राजेति॑ वि—राजा॑ । ए॒वास्मि॑न्न । अ॒स्मिन्न॒न्नाद्य॑म् । अ॒न्नाद्य॑म्
 दधाति । अ॒न्नाद्य॑मित्य॒न्न—अद्य॑म् । द॒धाति॑ यत् । यदे॒काद॑शकपालः । ए॒काद॑शकपालस्त्रि॒ष्टुभा॑ ।
 ए॒काद॑शकपाल इत्ये॒काद॑श—क॒पालः । त्रि॒ष्टुभै॑व । ए॒वास्मि॑न्न । अ॒स्मिन्नि॒न्द्रिय॑म् । इ॒न्द्रिय॑म्
 दधाति । द॒धाति॑ यत् । यद् द्वा॒दश॑कपालः । द्वा॒दश॑कपालो जग॑त्या । द्वा॒दश॑कपाल इति॑ द्वा॒दश—
 क॒पालः । जग॑त्यै॒व । ए॒वास्मि॑न्न । अ॒स्मिन् प॑शून् । प॑शून् दधाति । द॒धाति॑ यस्मि॑न्न । यस्मि॑न्
 जा॒ते । जा॒त ए॒ताम् । ए॒तामि॑ष्टिम् । इ॒ष्टिम् नि॒र्वप॑ति । नि॒र्वप॑ति पू॒तः । नि॒र्वप॑तीति॑ निः—व॑पति ।
 पू॒त ए॒व । ॥ [२५] ॥ ए॒व तेज॑स्वी । तेज॑स्व्य॒न्नादः॑ । अ॒न्नाद॑ इन्द्रि॒यावी॑ । अ॒न्नाद॑ इत्य॒न्न—
 अ॒दः । इन्द्रि॒यावी॑ प॑शुमान् । प॑शुमान् भवति । प॑शुमानिति॑ पशु—मान् । भ॒वत्य॑व । अव॒ वै । वा
 ए॒षः । ए॒ष सु॑वर्गात् । सु॒वर्गा॑ल्लो॒कात् । सु॒वर्गा॑दिति॑ सु॒वः—गात् । लो॒काच्छि॑द्यते । छि॑द्यते यः । यो
 द॒र्शपूर्ण॑मा॒सया॑जी । द॒र्शपूर्ण॑मा॒सया॑जी सन्न । द॒र्शपूर्ण॑मा॒सया॑जीति॑ द॒र्शपूर्ण॑मा॒स—या॑जी ।
 सन्न॑मा॒वास्या॑म् । अ॒मा॒वास्या॑वै । अ॒मा॒वास्या॑मित्य॒मा—वा॑स्याम् । वा पौ॒र्णमा॑सीम् । पौ॒र्णमा॑-
 सी॒वै । पौ॒र्णमा॑सीमिति॑ पौ॒र्ण—मा॑सीम् । वा ऽति॒पाद॑यति । अ॒ति॒पाद॑यति सु॒वर्गा॑य । अ॒ति॒पाद॑-

यतीत्यति—पादयति। सुवर्गाय हि। सुवर्गायेति सुवः—गाय। हि लोकाय। लोकाय द्रशपूर्णमासौ। द्रशपूर्णमासा विज्येते। द्रशपूर्णमासाविति द्रश—पूर्णमासौ। इज्येते वैश्वानरम्। इज्येते इतीज्येते। वैश्वानरं द्वादशकपालम्। द्वादशकपालम् निः। द्वादशकपालमिति द्वादश—कपालम्। निर् वपेत्। वपेदमावास्याम्। अमावास्याँवा। अमावास्यामित्यमा—वास्याम्। वा पौर्णमासीम्। पौर्णमासीँवा। पौर्णमासीमिति पौर्ण—मासीम्। वा ऽतिपाद्य। अतिपाद्य सँवथ्सरः। अतिपाद्येत्यति—पाद्य। सँवथ्सरो वै। सँवथ्सर इति सं—वथ्सरः। वा अग्निः। अग्निर् वैश्वानरः। वैश्वानरः सँवथ्सरम्। सँवथ्सरमेव। सँवथ्सरमिति सं—वथ्सरम्। एव प्रीणाति। प्रीणात्यथौ। अथौ सँवथ्सरम्। अथो इत्यथौ। सँवथ्सरमेव। सँवथ्सरमिति सं—वथ्सरम्। एवास्मै। अस्मा उप। उप दधाति। दधाति सुवर्गस्य। सुवर्गस्य लोकस्य। सुवर्गस्येति सुवः—गस्य। लोकस्य समष्ट्यै। समष्ट्या अथौ। समष्ट्या इति सं—अष्ट्यै। ॥ [२६] ॥ अथौ देवताः। अथो इत्यथौ। देवता एव। एवान्वारभ्य। अन्वारभ्य सुवर्गम्। अन्वारभ्येत्यनु—आरभ्य। सुवर्गल्लोकम्। सुवर्गमिति सुवः—गम्। लोकमेति। एति वीरहा। वीरहा वै। वीरहेति वीर—हा। वा एषः। एष देवानाम्। देवानाँय्यः। योऽग्निम्। अग्निमुद्वासयते। उद्वासयते न। उद्वासयत इत्युत्—वासयते। न वै। वा एतस्य। एतस्य ब्राह्मणाः। ब्राह्मणा ऋतायवः। ऋतायवः पुरा। ऋतायव इत्युत्—यवः। पुराऽन्नम्। अन्नमख्वन्न। अख्वन्नाग्नेयम्। आग्नेयमष्टकपालम्। अष्टकपालम् निः। अष्टकपालमित्यष्टा—कपालम्। निर् वपेत्। वपेद्वैश्वानरम्। वैश्वानरम् द्वादशकपालम्। द्वादशकपालमग्निम्। द्वादशकपालमिति द्वादश—कपालम्। अग्निमुद्वासयिष्यन्न। उद्वासयिष्यन्न यत्। उद्वासयिष्यन्नित्युत्—वासयिष्यन्न। यदष्टकपालः। अष्टकपालो भवति। अष्टकपाल इत्यष्टा—कपालः। भवत्यष्टाख्वरा। अष्टाख्वरा गायत्री। अष्टाख्वरेत्यष्टा—अख्वरा। गायत्री गायत्रः। गायत्रोऽग्निः। अग्निर् यावान्। यावानेव। एवाग्निः। अग्निस्तस्मै। तस्मा आतिथ्यम्। आतिथ्यम् करोति। करोत्यथौ। अथो यथा। अथो इत्यथौ। यथा जनम्। जनय्यते। यतोऽवसम्। अवसम् करोति। करोति तादृक्। तादृगेव। ॥ [२७] ॥ एव तत्। तद् द्वादशकपालः। द्वादशकपालो वैश्वानरः। द्वादशकपाल इति द्वादश—कपालः। वैश्वानरो भवति। भवति द्वादश। द्वादश मासाः। मासाः सँवथ्सरः। सँवथ्सरः सँवथ्सरः। सँव-

थ्स्र इति सं—वथ्स्रः । सँवथ्स्रः खलु । सँवथ्स्र इति सं—वथ्स्रः । खलु वै । वा अग्नेः ।
 अग्नेर् योनिः । योनिः स्वाम् । स्वामेव । एवैनम् । एनय्योनिम् । योनिम् गमयति । गमयत्याद्यम् ।
 आद्यमस्य । अस्यान्नम् । अन्नं भवति । भवति वैश्वानरम् । वैश्वानरम् द्वादशकपालम् । द्वादश-
 कपालम् निः । द्वादशकपालमिति द्वादश—कपालम् । निर् वपेत् । वपेन् मारुतम् । मारुतः
 सप्तकपालम् । सप्तकपालम् ग्रामकामः । सप्तकपालमिति सप्त—कपालम् । ग्रामकाम आह-
 वनीये । ग्रामकाम इति ग्राम—कामः । आहवनीये वैश्वानरम् । आहवनीय इत्या—हवनीये ।
 वैश्वानरमधि । अधि श्रयति । श्रयति गार्हपत्ये । गार्हपत्ये मारुतम् । गार्हपत्य इति गार्ह-
 पत्ये । मारुतम् पापवस्यसस्य । पापवस्यसस्य विधृत्यै । पापवस्यसस्येति पाप—वस्यसस्य ।
 विधृत्यै द्वादशकपालः । विधृत्या इति वि—धृत्यै । द्वादशकपालो वैश्वानरः । द्वादशकपाल इति
 द्वादश—कपालः । वैश्वानरो भवति । भवति द्वादश । द्वादशमासाः । मासाः सँवथ्स्रः । सँव-
 थ्स्रः सँवथ्स्रेण । सँवथ्स्र इति सं—वथ्स्रः । सँवथ्स्रेणैव । सँवथ्स्रेणेति सं—वथ्स-
 रेण । एवास्मै । अस्मै सजातान् । सजाताः श्रुत्यावयति । सजातानिति स—जातान् । च्यावयति
 मारुतः । मारुतो भवति । भवति मरुतः । ॥ [२८] ॥ मरुतो वै । वै देवानाम् । देवानाँविशः ।
 विशो देवविशेन । देवविशेनैव । देवविशेनेति देव—विशेन । एवास्मै । अस्मै मनुष्यविशम् ।
 मनुष्यविशमव । मनुष्यविशमिति मनुष्य—विशम् । अव रुन्धे । रुन्धे सप्तकपालः । सप्तक-
 पालो भवति । सप्तकपाल इति सप्त—कपालः । भवति सप्तगणाः । सप्तगणा वै । सप्तगणा इति
 सप्त—गणाः । वै मरुतः । मरुतो गणशः । गणश एव । गणश इति गण—शः । एवास्मै ।
 अस्मै सजातान् । सजातानव । सजातानिति स—जातान् । अव रुन्धे । रुन्धे ऽनूच्यमाने । अनू-
 च्यमान आ । अनूच्यमान इत्यनु—उच्यमाने । आ सादयति । सादयति विशम् । विशमेव ।
 एवास्मै । अस्मा अनुवर्त्मानम् । अनुवर्त्मानम् करोति । अनुवर्त्मानमित्यनु—वर्त्मानम् । करो-
 तीति करोति ॥ ॥ [२९] ॥

(प्रजाकामः सँवथ्स्रः पुनात्येवैनं पूतः समष्ट्यै तादृङ् मारुतो भवत्येकान्न त्रिंशच्च)

॥ ५ ॥

आदित्यम् चरुम्। चरुम् निः। निर् वपेत्। वपेथ सङ्ग्रामम्। सङ्ग्राममुपप्रयास्यन्न।
 सङ्ग्राममिति सं—ग्रामम्। उपप्रयास्यन्नियम्। उपप्रयास्यन्नित्युप—प्रयास्यन्न। इयँवै। वा
 अदितिः। अदितिरस्याम्। अस्यामेव। एव पूर्वे। पूर्वे प्रति। प्रति तिष्ठन्ति। तिष्ठन्ति वैश्वा-
 नरम्। वैश्वानरम् द्वादशकपालम्। द्वादशकपालम् निः। द्वादशकपालमिति द्वादश—कपालम्।
 निर् वपेत्। वपेदायतनम्। आयतनम् गत्वा। आयतनमित्या—यतनम्। गत्वा सँवथ्सरः।
 सँवथ्सरो वै। सँवथ्सर इति सं—वथ्सरः। वा अग्निः। अग्निर् वैश्वानरः। वैश्वानरः सँव-
 थ्सरः। सँवथ्सरः खलु। सँवथ्सर इति सं—वथ्सरः। खलु वै। वै देवानाम्। देवानामाय-
 तनम्। आयतनमेतस्मात्। आयतनमित्या—यतनम्। एतस्माद् वै। वा आयतनात्। आय-
 तनाद् देवाः। आयतनादित्या—यतनात्। देवा असुरान्। असुरानजयन्। अजयन्यत्। यद्
 वैश्वानरम्। वैश्वानरम् द्वादशकपालम्। द्वादशकपालम् निर्वपति। द्वादशकपालमिति द्वादश—
 कपालम्। निर्वपति देवानाम्। निर्वपतीति निः—वपति। देवानामेव। एवायतने। आयतने
 यतते। आयतन इत्या—यतने। यतते जयति। जयति तम्। तं सङ्ग्रामम्। सङ्ग्राममे-
 तस्मिन्। सङ्ग्राममिति सं—ग्रामम्। एतस्मिन् वै। वा एतौ। एतौ मृजाते। मृजाते यः। मृजाते
 इति मृजाते। ॥ [३०] ॥ यो विद्विषाणयोः। विद्विषाणयोरन्नम्। विद्विषाणयोरिति वि—द्विषा-
 णयोः। अन्नमत्ति। अत्ति वैश्वानरम्। वैश्वानरम् द्वादशकपालम्। द्वादशकपालम् निः। द्वाद-
 शकपालमिति द्वादश—कपालम्। निर् वपेत्। वपेद् विद्विषाणयोः। विद्विषाणयोरन्नम्। विद्वि-
 षाणयोरिति वि—द्विषाणयोः। अन्नम् जग्दध्वा। जग्दध्वा सँवथ्सरः। सँवथ्सरो वै। सँव-
 थ्सर इति सं—वथ्सरः। वा अग्निः। अग्निर् वैश्वानरः। वैश्वानरः सँवथ्सरस्वदितम्। सँव-
 थ्सरस्वदितमेव। सँवथ्सरस्वदितमिति सँवथ्सर—स्वदितम्। एवात्ति। अत्ति न। नास्मिन्।
 अस्मिन् मृजाते। मृजाते सँवथ्सराय। मृजाते इति मृजाते। सँवथ्सराय वै। सँवथ्सरायेति
 सं—वथ्सराय। वा एतौ। एतौ सम्। सममाते। अमाते यौ। अमाते इत्यमाते। यौ सम-
 माते। सममाते तयोः। सममाते इति सं—अमाते। तयोर् यः। यः पूर्वः। पूर्वो ऽभिद्रुहति।
 अभिद्रुहति तम्। अभिद्रुहतीत्यभि—द्रुहति। तँवरुणः। वरुणो गृह्णाति। गृह्णाति वैश्वानरम्।
 वैश्वानरम् द्वादशकपालम्। द्वादशकपालम् निः। द्वादशकपालमिति द्वादश—कपालम्। निर्

वपेत्। वपेथ सममानयोः। सममनयोः पूर्वः। सममानयोरिति सं—अमानयोः। पूर्वोऽभिद्रुह्य।
अभिद्रुह्य सव्वथ्सरो वै। सव्वथ्सरो इति सं—वथ्सरो। वा
अग्निः। अग्निर् वैश्वानरः। वैश्वानरः सव्वथ्सरम्। सव्वथ्सरमेव। सव्वथ्सरमिति सं—वथ्सरम्।
एवास्त्वा। आस्त्वा निर्वरुणम्। निर्वरुणम् परस्तात्। निर्वरुणमिति निः—वरुणम्। ॥ [३१] ॥
परस्तादभि। अभि द्रुह्यति। द्रुह्यति न। नैनम्। एनव्वरुणः। वरुणो गृह्णाति। गृह्णात्याव्यम्।
आव्यव्यै। वा एषः। एष प्रति। प्रति गृह्णाति। गृह्णाति यः। योऽविम्। अविम् प्रतिगृह्णाति।
प्रतिगृह्णाति वैश्वानरम्। प्रतिगृह्णातीति प्रति—गृह्णाति। वैश्वानरम् द्वादशकपालम्। द्वादशक-
पालम् निः। द्वादशकपालमिति द्वादश—कपालम्। निर् वपेत्। वपेदविम्। अविम् प्रतिगृह्य।
प्रतिगृह्य सव्वथ्सरो वै। सव्वथ्सरो इति सं—वथ्सरो। वा
अग्निः। अग्निर् वैश्वानरः। वैश्वानरः सव्वथ्सरस्वदिताम्। सव्वथ्सरस्वदितामेव। सव्वथ्सर-
स्वदितामिति सव्वथ्सर—स्वदिताम्। एव प्रति। प्रति गृह्णाति। गृह्णाति न। नाव्यम्। आव्यम्
प्रति। प्रति गृह्णाति। गृह्णात्यात्मनः। आत्मनो वै। वा एषः। एष मात्राम्। मात्रामाप्नोति।
आप्नोति यः। य उभयादत्। उभयादत् प्रतिगृह्णाति। प्रतिगृह्णात्यश्वम्। प्रतिगृह्णातीति प्रति—
गृह्णाति। अश्वव्यै। वा पुरुषम्। पुरुषव्यै। वा वैश्वानरम्। वैश्वानरम् द्वादशकपालम्। द्वाद-
शकपालम् निः। द्वादशकपालमिति द्वादश—कपालम्। निर् वपेत्। वपेदुभयादत्। उभयादत्
प्रतिगृह्य। ॥ [३२] ॥ प्रतिगृह्य सव्वथ्सरो वै। सव्वथ्सरो इति सं—वथ्सरो। वा
अग्निः। अग्निर् वैश्वानरः। वैश्वानरः सव्वथ्सरस्वदितम्। सव्वथ्सरस्व-
दितमेव। सव्वथ्सरस्वदितमिति सव्वथ्सर—स्वदितम्। एव प्रति। प्रति गृह्णाति। गृह्णाति न।
नात्मनः। आत्मनो मात्राम्। मात्रामाप्नोति। आप्नोति वैश्वानरम्। वैश्वानरम् द्वादशकपालम्।
द्वादशकपालम् निः। द्वादशकपालमिति द्वादश—कपालम्। निर् वपेत्। वपेथ सनिम्। सनि-
मेष्यन्न। एष्यन्थ सव्वथ्सरो वै। सव्वथ्सरो इति सं—वथ्सरो। वा अग्निः। अग्निर्
वैश्वानरः। वैश्वानरो यदा। यदा खलु। खलु वै। वै सव्वथ्सरम्। सव्वथ्सरम् जनतायाम्।
सव्वथ्सरमिति सं—वथ्सरम्। जनतायाम् चरति। चरत्यथ। अथ सः। स धनार्घः। धनार्घो
भवति। धनार्घ इति धन—अर्घः। भवति यत्। यद् वैश्वानरम्। वैश्वानरम् द्वादशकपालम्।

द्वादशकपालम् निर्वपति । द्वादशकपालमिति द्वादश—कपालम् । निर्वपति सँव्थसरसाताम् ।
 निर्वपतीति निः—वपति । सँव्थसरसातामेव । सँव्थसरसातामिति सँव्थसर—साताम् । एव
 सनिम् । सनिमभि । अभि प्र । प्र च्यवते । च्यवते दानकामाः । दानकामा अस्मै । दानकामा
 इति दान—कामाः । अस्मै प्रजाः । प्रजा भवन्ति । प्रजा इति प्र—जाः । भवन्ति यः । यो
 वै । वै सँव्थसरम् । सँव्थसरम् प्रयुज्य । सँव्थसरमिति सं—वथसरम् ॥ [३३] ॥ प्रयुज्य
 न । प्रयुज्येति प्र—युज्य । न विमुञ्चति । विमुञ्चत्यप्रतिष्ठानः । विमुञ्चतीति वि—मुञ्चति । अप्र-
 तिष्ठानो वै । अप्रतिष्ठान इत्यप्रति—स्थानः । वै सः । स भवति । भवत्येतम् । एतमेव । एव
 वैश्वानरम् । वैश्वानरम् पुनः । पुनरागत्य । आगत्य निः । आगत्येत्या—गत्य । निर् वपेत् ।
 वपेद् यम् । यमेव । एव प्रयुङ्क्ते । प्रयुङ्क्ते तम् । प्रयुङ्क्त इति प्र—युङ्क्ते । तम् भागधेयेन ।
 भागधेयेन वि । भागधेयेनेति भाग—धेयेन । वि मुञ्चति । मुञ्चति प्रतिष्ठित्यै । प्रतिष्ठित्यै यया ।
 प्रतिष्ठित्या इति प्रति—स्थित्यै । यया रज्वा । रज्वात्तमाम् । उत्तमाम् गाम् । उत्तमामित्युत्त-
 तमाम् । गामाजेत् । आजेत् ताम् । आजेदित्या—अजेत् । ताम् भ्रातृव्याय । भ्रातृव्याय प्र । प्र
 हिणुयात् । हिणुयान्निर्ऋतिम् । निर्ऋतिमेव । निर्ऋतिमिति निः—ऋतिम् । एवास्मै । अस्मै
 प्र । प्र हिणोति । हिणोतीति हिणोति ॥ ॥ [३४] ॥

(मृजाते निर्वरुणं वपेद्भयादद् यो वै सँव्थसर षड्विंशच्च)

॥ ६ ॥

ऐन्द्रम् चरुम् । चरुम् निः । निर् वपेत् । वपेत् पशुकामः । पशुकाम ऐन्द्राः । पशुकाम इति
 पशु—कामः । ऐन्द्रा वै । वै पशवः । पशव इन्द्रम् । इन्द्रमेव । एव स्वेन । स्वेन भागधेयेन ।
 भागधेयेनोप । भागधेयेनेति भाग—धेयेन । उप धावति । धावति सः । स एव । एवास्मै । अस्मै
 पशून् । पशून् प्र । प्र यच्छति । यच्छति पशुमान् । पशुमानेव । पशुमानिति पशु—मान् । एव
 भवति । भवति चरुः । चरुर् भवति । भवति स्वात् । स्वादेव । एवास्मै । अस्मै योनैः । योनैः
 पशून् । पशून् प्र । प्र जनयति । जनयतीन्द्राय । इन्द्रायेन्द्रियावते । इन्द्रियावते पुरोडाशम् ।
 इन्द्रियावत इतीन्द्रिय—वते । पुरोडाशमेकादशकपालम् । एकादशकपालम् निः । एकादशक-
 पालमित्येकादश—कपालम् । निर् वपेत् । वपेत् पशुकामः । पशुकाम इन्द्रियम् । पशुकाम इति

पशु—कामः । इन्द्रियवै । वै पशवः । पशव इन्द्रम् । इन्द्रमेव । एवेन्द्रियावन्तम् । इन्द्रियावन्तं
स्वेन । इन्द्रियावन्तमितीन्द्रिय—वन्तम् । स्वेन भागधेयेन । भागधेयेनोप । भागधेयेनेति भाग—
धेयेन । उप धावति । धावति सः । स एव । ॥ [३५] ॥ एवास्मै । अस्मा इन्द्रियम् । इन्द्रियम्
पशून् । पशून् प्र । प्र यच्छति । यच्छति पशुमान् । पशुमानेव । पशुमानिति पशु—मान् । एव
भवति । भवतीन्द्राय । इन्द्राय घर्मवते । घर्मवते पुरोडाशम् । घर्मवत इति घर्म—वते । पुरो—
डाशमेकादशकपालम् । एकादशकपालमित्येकादश—कपालम् । निर्
वपेत् । वपेद् ब्रह्मवर्चसकामः । ब्रह्मवर्चसकामो ब्रह्मवर्चसम् । ब्रह्मवर्चसकाम इति ब्रह्मवर्चस—
कामः । ब्रह्मवर्चसवै । ब्रह्मवर्चसमिति ब्रह्म—वर्चसम् । वै घर्मः । घर्म इन्द्रम् । इन्द्रमेव । एव
घर्मवन्तम् । घर्मवन्तं स्वेन । घर्मवन्तमिति घर्म—वन्तम् । स्वेन भागधेयेन । भागधेयेनोप ।
भागधेयेनेति भाग—धेयेन । उप धावति । धावति सः । स एव । एवास्मिन् । अस्मिन् ब्रह्म—
वर्चसम् । ब्रह्मवर्चसम् दधाति । ब्रह्मवर्चसमिति ब्रह्म—वर्चसम् । दधाति ब्रह्मवर्चसी । ब्रह्म—
वर्चस्येव । ब्रह्मवर्चसीति ब्रह्म—वर्चसी । एव भवति । भवतीन्द्राय । इन्द्रायार्कवते । अर्कवते
पुरोडाशम् । अर्कवत इत्यर्क—वते । पुरोडाशमेकादशकपालम् । एकादशपालम् निः । एका—
दशकपालमित्येकादश—कपालम् । निर् वपेत् । वपेदन्नकामः । अन्नकामो ऽर्कः । अन्नकाम
इत्यन्न—कामः । अर्को वै । वै देवानाम् । देवानामन्नम् । अन्नमिन्द्रम् । इन्द्रमेव । एवार्कवन्तम् ।
अर्कवन्तं स्वेन । अर्कवन्तमित्यर्क—वन्तम् । स्वेन भागधेयेन । भागधेयेनोप । भागधेयेनेति
भाग—धेयेन । ॥ [३६] ॥ उप धावति । धावति सः । स एव । एवास्मै । अस्मा अन्नम् । अन्नम्
प्र । प्र यच्छति । यच्छत्यन्नादः । अन्नाद एव । अन्नाद इत्यन्न—अदः । एव भवति । भवती—
न्द्राय । इन्द्राय घर्मवते । घर्मवते पुरोडाशम् । घर्मवत इति घर्म—वते । पुरोडाशमेकादशक—
पालम् । एकादशकपालम् निः । एकादशकपालमित्येकादश—कपालम् । निर् वपेत् । वपेदि—
न्द्राय । इन्द्रायेन्द्रियावते । इन्द्रियावत इन्द्राय । इन्द्रियावत इतीन्द्रिय—वते । इन्द्रायार्कवते ।
अर्कवते भूतिकामः । अर्कवत इत्यर्क—वते । भूतिकामो यत् । भूतिकाम इति भूति—कामः ।
यदिन्द्राय । इन्द्राय घर्मवते । घर्मवते निर्वपति । घर्मवत इति घर्म—वते । निर्वपति शिरः ।
निर्वपतीति निः—वपति । शिर एव । एवास्य । अस्य तेन । तेन करोति । करोति यत् । यदि—

न्द्राय। इन्द्रायेन्द्रियावते। इन्द्रियावत आत्मानम्। इन्द्रियावत इतीन्द्रिय—वते। आत्मान-
मेव। एवास्य। अस्य तेन। तेन करोति। करोति यत्। यदिन्द्राय। इन्द्रायार्कवते। अर्कवते
भूतः। अर्कवत इत्यर्क—वते। भूत एव। एवान्नाद्ये। अन्नाद्ये प्रति। अन्नाद्य इत्यन्न—अद्ये।
प्रति तिष्ठति। तिष्ठति भवति। भवत्येव। एवेन्द्राय। इन्द्रायाश्होमुचे। ॥ [३७] ॥ अश्होमुचे
पुरोडाशम्। अश्होमुच इत्यश्हः—मुचे। पुरोडाशमेकादशपालम्। एकादशकपालम् निः।
एकादशकपालमित्येकादश—कपालम्। निर् वपेत्। वपेद् यः। यः पाप्मना। पाप्मना गृहीतः।
गृहीतः स्यात्। स्यात् पाप्मा। पाप्मा वै। वा अश्हः। अश्ह इन्द्रम्। इन्द्रमेव। एवाश्होमुचम्।
अश्होमुचः स्वेन। अश्होमुचमित्यश्हः—मुचम्। स्वेन भागधेयेन। भागधेयेनोप। भागधे-
येनेति भाग—धेयेन। उप धावति। धावति सः। स एव। एवैनम्। एनम् पाप्मनः। पाप्मनो
ऽश्हसः। अश्हसो मुञ्चति। मुञ्चतीन्द्राय। इन्द्राय वैमृधाय। वैमृधाय पुरोडाशम्। पुरोडाशमे-
कादशकपालम्। एकादशकपालम् निः। एकादशकपालमित्येकादश—कपालम्। निर् वपेत्।
वपेद् यम्। यम् मृधः। मृधोऽभि। अभि प्रवेपेन्न। प्रवेपेन्न राष्ट्राणि। प्रवेपेन्निति प्र—वेपेन्न।
राष्ट्राणि वा। वाऽभि। अभि समियुः। समियुरिन्द्रम्। समियुरिति सं—इयुः। इन्द्रमेव। एव
वैमृधम्। वैमृधः स्वेन। स्वेन भागधेयेन। भागधेयेनोप। भागधेयेनेति भाग—धेयेन। उप
धावति। धावति सः। स एव। एवास्मात्। अस्मान् मृधः। मृधोऽप। ॥ [३८] ॥ अप हन्ति।
हन्तीन्द्राय। इन्द्राय त्रात्रे। त्रात्रे पुरोडाशम्। पुरोडाशमेकादशकपालम्। एकादशकपालम्
निः। एकादशकपालमित्येकादश—कपालम्। निर् वपेत्। वपेद् बद्धः। बद्धो वा। वा परि-
यत्तः। परियत्तो वा। परियत्त इति परि—यत्तः। वेन्द्रम्। इन्द्रमेव। एव त्रातारम्। त्रातारः
स्वेन। स्वेन भागधेयेन। भागधेयेनोप। भागधेयेनेति भाग—धेयेन। उप धावति। धावति सः।
स एव। एवैनम्। एनम् त्रायते। त्रायत इन्द्राय। इन्द्रायार्काश्वमेधवते। अर्काश्वमेधवते पुरो-
डाशम्। अर्काश्वमेधवत इत्यर्काश्वमेध—वते। पुरोडाशमेकादशकपालम्। एकादशकपालम्
निः। एकादशकपालमित्येकादश—कपालम्। निर् वपेत्। वपेद् यम्। यम् महायज्ञः। महा-
यज्ञो न। महायज्ञ इति महा—यज्ञः। नोपनमेत्। उपनमेदेते। उपनमेदित्युप—नमेत्। एते वै।
एते इत्येते। वै महायज्ञस्य। महायज्ञस्यान्त्ये। महायज्ञस्येति महा—यज्ञस्य। अन्त्ये तनू।

अन्त्ये इत्यन्त्ये। तनू यत्। तनू इति तनू। यदर्काश्वमेधौ। अर्काश्वमेधाविन्द्रम्। अर्काश्वमे-
धावित्यर्क—अश्वमेधौ। इन्द्रमेव। एवार्काश्वमेधवन्तम्। अर्काश्वमेधवन्तः स्वेन। अर्काश्वमे-
धवन्तमित्यर्काश्वमेध—वन्तम्। स्वेन भागधेयेन। भागधेयेनोप। भागधेयेनेति भाग—धेयेन।
उप धावति। धावति सः। स एव। एवास्मै। अस्मा अन्ततः। अन्ततो महायज्ञम्। महायज्ञम्
च्यावयति। महायज्ञमिति महा—यज्ञम्। च्यावयत्युप। उपैनम्। एनम् महायज्ञः। महायज्ञो
नमति। महायज्ञ इति महा—यज्ञः। नमतीति नमति ॥ [३९] ॥

(इन्द्रियावन्तः स्वेन भागधेयेनोप धावति सौ ऽर्कवन्तः स्वेन भागधेयेनैवेन्द्राया स्मान् मृधौ ऽस्मै सप्त च) ॥ ७ ॥

★

इन्द्रायान्वृजवे। अन्वृजवे पुरोडाशम्। अन्वृजव इत्यनु—ऋजवे। पुरोडाशमेकादश-
कालम्। एकादशकपालम् निः। एकादशकपालमित्येकादश—कपालम्। निर् वपेत्। वपेद्
ग्रामकामः। ग्रामकाम इन्द्रम्। ग्रामकाम इति ग्राम—कामः। इन्द्रमेव। एवान्वृजुम्। अन्वृजुः
स्वेन। अन्वृजुमित्यनु—ऋजुम्। स्वेन भागधेयेन। भागधेयेनोप। भागधेयेनेति भाग—धेयेन।
उप धावति। धावति सः। स एव। एवास्मै। अस्मै सजातान्। सजाताननुकान्। सजाता-
निति स—जातान्। अनुकान् करोति। अनुकानित्यनु—कान्। करोति ग्रामी। ग्राम्येव। एव
भवति। भवतीन्द्राण्यै। इन्द्राण्यै चरुम्। चरुम् निः। निर् वपेत्। वपेद् यस्य। यस्य सेना।
सेना ऽसंशिता। असंशितेव। असंशितेत्यसं—शिता। इव स्यात्। स्यादिन्द्राणी। इन्द्राणी
वै। वै सेनायै। सेनायै देवता। देवतेन्द्राणीम्। इन्द्राणीमेव। एव स्वेन। स्वेन भागधेयेन।
भागधेयेनोप। भागधेयेनेति भाग—धेयेन। उप धावति। धावति सा। सैव। एवास्य। अस्य
सेनाम्। सेनां सम्। सः इति। इति बल्वजान्। बल्वजानपि। अपीदध्मे ॥ [४०] ॥
इदध्मे सम्। सन्नह्येत्। नह्येद् गौः। गौर, यत्र। यत्राधिष्कन्ना। अधिष्कन्ना न्यमेहत्। अधिष्क-
न्नेत्यधि—स्कन्ना। न्यमेहत्, ततः। न्यमेहदिति नि—अमेहत्। ततो बल्वजाः। बल्वजा उत।
उदतिष्ठन्। अतिष्ठन् गवाम्। गवामेव। एवैनम्। एनम् न्यायम्। न्यायमपिनीय। न्यायमिति
नि—आयम्। अपिनीय गाः। अपिनीयेत्यपि—नीय। गा वेदयति। वेदयतीन्द्राय। इन्द्राय
मन्युमते। मन्युमते मनस्वते। मन्युमत इति मन्यु—मते। मनस्वते पुरोडाशम्। पुरोडाशमे-

कादशकपालम्। एकादशकपालम् निः। एकादशकपालमित्येकादश—कपालम्। निर् वपेत्।
वपेत् सङ्ग्रामे। सङ्ग्रामे सय्यते। सङ्ग्राम इति सं—ग्रामे। सय्यते इन्द्रियेण। सय्यते
इति सं—यते। इन्द्रियेण वै। वै मन्युना। मन्युना मनसा। मनसा सङ्ग्रामम्। सङ्ग्रामम्
जयति। सङ्ग्राममिति सं—ग्रामम्। जयतीन्द्रम्। इन्द्रमेव। एव मन्युमन्तम्। मन्युमन्तम्
मनस्वन्तम्। मन्युमन्तमिति मन्यु—मन्तम्। मनस्वन्तं स्वेन। स्वेन भागधेयेन। भागधे-
येनोप। भागधेयेनेति भाग—धेयेन। उप धावति। धावति सः। स एव। एवास्मिन्न। अस्मि-
न्निन्द्रियम्। इन्द्रियम् मन्युम्। मन्युम् मनः। मनो दधाति। दधाति जयति। जयति तम्।
तं सङ्ग्रामम्। ॥ [४१] ॥ सङ्ग्राममेताम्। सङ्ग्राममिति सं—ग्रामम्। एतामेव। एव
निः। निर् वपेत्। वपेद् यः। यो हतमनाः। हतमनाः स्वयम्पापः। हतमना इति हत—
मनाः। स्वयम्पाप इव। स्वयम्पाप इति स्वयम्—पापः। इव स्यात्। स्यादेतानि। एतानि हि।
हि वै। वा एतस्मात्। एतस्मादपक्रान्तानि। अपक्रान्तान्यथ। अपक्रान्तानीत्यप—क्रान्तानि।
अथैषः। एष हतमनाः। हतमनाः स्वयम्पापः। हतमना इति हत—मनाः। स्वयम्पाप इन्द्रम्।
स्वयम्पाप इति स्वयम्—पापः। इन्द्रमेव। एव मन्युमन्तम्। मन्युमन्तम्, मनस्वन्तम्। मन्यु-
मन्तमिति मन्यु—मन्तम्। मनस्वन्तं स्वेन। स्वेन भागधेयेन। भागधेयेनोप। भागधेयेनेति
भाग—धेयेन। उप धावति। धावति सः। स एव। एवास्मिन्न। अस्मिन्निन्द्रियम्। इन्द्रियम्
मन्युम्। मन्युम् मनः। मनो दधाति। दधाति न। न हतमनाः। हतमनाः स्वयम्पापः। हत-
मना इति हत—मनाः। स्वयम्पापो भवति। स्वयम्पाप इति स्वयम्—पापः। भवतीन्द्राय।
इन्द्राय दात्रे। दात्रे पुरोडाशम्। पुरोडाशमेकादशकपालम्। एकादशकपालम् निः। एकाद-
शकपालमित्येकादश—कपालम्। निर् वपेत्। वपेद् यः। यः कामयेत। कामयेत दानकामाः।
दानकामा मे। दानकामा इति दान—कामाः। मे प्रजाः। प्रजाः स्युः। प्रजा इति प्र—जाः।
स्युरिति। ॥ [४२] ॥ इतीन्द्रम्। इन्द्रमेव। एव दातारम्। दातारं स्वेन। स्वेन भागधेयेन।
भागधेयेनोप। भागधेयेनेति भाग—धेयेन। उप धावति। धावति सः। स एव। एवास्मै। अस्मै
दानकामाः। दानकामाः प्रजाः। दानकामा इति दान—कामाः। प्रजाः करोति। प्रजा इति प्र—
जाः। करोति दानकामाः। दानकामा अस्मै। दानकामा इति दान—कामाः। अस्मै प्रजाः। प्रजा

भवन्ति। प्रजा इति प्र—जाः। भवन्तीन्द्राय। इन्द्राय प्रदात्रे। प्रदात्रे पुरोडाशम्। प्रदात्र इति प्र—दात्रे। पुरोडाशमेकादशकपालम्। एकादशकपालम् निः। एकादशकपालमित्येकादश—कपालम्। निर् वपेत्। वपेद् यस्मै^१। यस्मै प्रत्तम्। प्रत्तमिव। इव सत्। सन्न। न प्रदीयेत्। प्रदीयेतेन्द्रम्। प्रदीयेतेति प्र—दीयेत्। इन्द्रमेव। एव प्रदातारम्। प्रदातारꣳ स्वेन। प्रदातार—मिति प्र—दातारम्। स्वेन भागधेयेन। भागधेयेनोप। भागधेयेनेति भाग—धेयेन। उप धावति। धावति सः। स एव। एवास्मै^२। अस्मै प्र। प्र दापयति। दापयतीन्द्राय। इन्द्राय सुत्राम्णे^३। सुत्राम्णे पुरोडाशम्। सुत्राम्ण इति सु—त्राम्णे^४। पुरोडाशमेकादशकपालम्। एकादशकपालम् निः। एकादशकपालमित्येकादश—कपालम्। निर् वपेत्। वपेदपरुद्धः। अपरुद्धो वा। अपरुद्ध इत्यप—रुद्धः। वा ऽपरुद्ध्यमानः। ॥ [४३] ॥ अपरुद्ध्यमानो वा। अपरुद्ध्यमान इत्यप—रुद्ध्यमानः। वेन्द्रम्। इन्द्रमेव। एव सुत्रामाणम्। सुत्रामाणꣳ स्वेन। सुत्रामाणमिति सु—त्रामाणम्। स्वेन भागधेयेन। भागधेयेनोप। भागधेयेनेति भाग—धेयेन। उप धावति। धावति सः। स एव। एवैनम्। एनम् त्रायते। त्रायते ऽनपरुद्धः। अनपरुद्धो भवति। अनपरुद्ध इत्यनप—रुद्धः। भवतीन्द्रः। इन्द्रो वै। वै सदृङ्। सदृङ् देवताभिः। सदृङ्ङिति स—दृङ्। देवताभिरासीत्। आसीथ सः। स न। न व्यावृत्तम्। व्यावृत्तमगच्छत्। व्यावृत्तमिति वि—आवृत्तम्। अगच्छथ सः। स प्रजापतिम्। प्रजापतिमुप। प्रजापतिमिति प्रजा—पतिम्। उपाधावत्। अधावत्, तस्मै^५। तस्मा एतम्। एतमैन्द्रम्। ऐन्द्रमेकादशकपालम्। एकादशकपालम् निः। एकादशकपालमित्येकादश—कपालम्। निरवपत्। अवपत् तेन। तेनैव। एवास्मिन्न। अस्मिन्निन्द्रियम्। इन्द्रियमदधात्। अदधाच्छक्करी। शक्करी याज्यानुवाक्ये^६। शक्करी इति शक्करी। याज्यानुवाक्ये^७ अकरोत्। याज्यानुवाक्ये^८ इति याज्या—अनुवाक्ये^९। अकरोद्, वज्रः। वज्रो वै। वै शक्करी। शक्करी सः। स एनम्। एनव्वज्रः। वज्रो भूत्यै^{१०}। भूत्या ऐन्ध। ऐन्ध सः। ॥ [४४] ॥ सौ ऽभवत्। अभवथ सः। सौ ऽबिभेत्। अबिभेद् भूतः। भूतः प्र। प्र मा^{११}। मा धर्ष्यति। धर्ष्यतीति। इति सः। स प्रजापतिम्। प्रजापतिम् पुनः। प्रजापतिमिति प्रजा—पतिम्। पुनरुप। उपाधावत्। अधावथ सः। सः प्रजापतिः। प्रजापतिः शक्कर्याः। प्रजापतिरिति प्रजा—पतिः। शक्कर्या अधि। अधि रेवतीम्। रेवतीम् निः। निरमिमीत। अमिमीत

शान्त्यै॑। शान्त्या॒ अप्रदाहाय॑। अप्रदाहाय॒ यः। अप्रदाहायेत्यप्र—दाहाय॑। योऽलम्। अलङ्
श्रियै॑। श्रियै॑ सन्न। सन्थ॒ सट्ङ्। सट्ङ्ख॒ समानैः॑। सट्ङ्ङिति॑ स—ट्ङ्। समानैः॑ स्यात्। स्यात्
तस्मै॑। तस्मा॑ ए॒तम्। ए॒तमैन्द्रम्। ऐन्द्रमेकादशकपालम्। एकादशकपालम् निः। एकादशक-
पालमित्येकादश—कपालम्। निर् वपेत्। वपेदिन्द्रम्। इन्द्रमेव। ए॒व स्वेन॑। स्वेन॑ भागधेयेन॑।
भागधेयेनोप॑। भागधेयेनेति॑ भाग—धेयेन॑। उप॑ धावति। धावति॑ सः। स ए॒व। ए॒वास्मिन्न॑।
अस्मिन्निन्द्रियम्। इन्द्रियम् दधाति॑। दधाति॑ रेवती॑। रेवती॑ पुरोनुवाक्या॑। पुरोनुवाक्या॑ भवति।
पुरोनुवाक्येति॑ पुरः—अनुवाक्या॑। भवति॑ शान्त्यै॑। शान्त्या॒ अप्रदाहाय॑। अप्रदाहाय॒ शक्करी॑।
अप्रदाहायेत्यप्र—दाहाय॑। शक्करी॑ याज्या॑। याज्या॑ वज्रः। वज्रो॒ वै। वै शक्करी॑। शक्करी॑ सः। स
ए॒नम्। ए॒नव्वज्रः॑। वज्रो॒ भूत्यै॑। भूत्या॑ इन्धे। इन्धे॒ भवति॑। भवत्ये॒व। ए॒वेत्ये॒व॥ ॥ [४५] ॥

(अपि तङ् स्युर्वै न्य भवति चतुर्दश च)

॥ ८ ॥

★

आ॒ग्नावैष्ण॒वमेकादशकपालम्। आ॒ग्नावैष्ण॒वमित्या॑ग्ना—वैष्ण॒वम्। एकादशकपालम् निः।
एकादशकपालमित्येकादश—कपालम्। निर् वपेत्। वपेदभिचरन्न। अभिचरन्थ॒ सरस्वती॑।
अभिचरन्नित्यभि—चरन्न। सरस्वत्याज्यभागा। आज्यभागा॑ स्यात्। आज्यभागेत्याज्य—
भागा॑। स्याद्ब॒रुहस्प॒त्यः। ब॒रुहस्प॒त्य श्रुः। च॒रुर् यत्। यदा॑ग्नावैष्ण॒वः। आ॒ग्नावैष्ण॒व
एकादशकपालः। आ॒ग्नावैष्ण॒व इत्या॑ग्ना—वैष्ण॒वः। एकादशकपालो॒ भवति॑। एकादशकपाल
इत्येकादश—कपालः। भवत्यग्निः। अग्निः॑ सर्वाः॑। सर्वा॑ देवताः॑। देवता॑ विष्णुः। विष्णु॑र॒ यज्ञः।
यज्ञो॑ देवताभिः। देवताभिश्च। चै॒व। ए॒वैनम्। ए॒नय्यज्ञेन॑। यज्ञेन॑ च। चा॒भि। अ॒भि चरति॑।
च॒रति॑ सरस्वती। सरस्वत्याज्यभागा। आज्यभागा॑ भवति। आज्यभागेत्याज्य—भागा॑। भवति॑
वाक्। वाग् वै। वै सरस्वती। सरस्वती॑ वा॒चा। वा॒चैव। ए॒वैनम्। ए॒नमभि॑। अ॒भि चरति॑।
च॒रति॑ ब॒रुहस्प॒त्यः। ब॒रुहस्प॒त्य श्रुः। च॒रुर् भवति॑। भवति॑ ब्रह्म॑। ब्रह्म॑ वै। वै दे॒वानाम्।
दे॒वानाम् बृहस्पतिः॑। बृहस्पतिर् ब्रह्म॑णा। ब्रह्म॑णै॒व। ए॒वैनम्। ए॒नमभि॑। अ॒भि चरति॑। च॒रति॑
प्रति॑। ॥ [४६] ॥ प्रति॑ वै। वै प॒रस्ता॑त्। प॒रस्ता॑दभिचरन्तम्। अ॒भिचर॑न्तमभि॑। अ॒भिच-
र॑न्तमित्यभि—चरन्तम्। अ॒भि चर॑न्ति। च॒रन्ति॑ द्वेद्वे॑। द्वेद्वे॑ पुरोनुवाक्ये॑। द्वेद्वे॑ इति॑ द्वे—द्वे।

पुरोनुवाक्ये कुर्यात्। पुरोनुवाक्ये इति पुरः—अनुवाक्ये। कुर्यादति। अति प्रयुक्त्यै। प्रयुक्त्या एतया। प्रयुक्त्या इति प्र—युक्त्यै। एतयैव। एव यजेत। यजेताभिचर्यमाणः। अभिचर्यमाणो देवताभिः। अभिचर्यमाण इत्यभि—चर्यमाणः। देवताभिरेव। एव देवताः। देवताः प्रतिचरति। प्रतिचरति यज्ञेन। प्रतिचरतीति प्रति—चरति। यज्ञेन यज्ञम्। यज्ञव्वाचा। वाचा वाचम्। वाचम् ब्रह्मणा। ब्रह्मणा ब्रह्म। ब्रह्म सः। स देवताः। देवताश्च। चैव। एव यज्ञम्। यज्ञम् च। च मद्भ्यतः। मद्भ्यतो व्यवसर्पति। व्यवसर्पति तस्य। व्यवसर्पतीति वि—अवसर्पति। तस्य न। न कुतः। कुतश्चन। चनोपाव्याधः। उपाव्याधो भवति। उपाव्याध इत्युप—आव्याधः। भवति न। नैनम्। एनमभिचरन्न। अभिचरन्थ स्तृणुते। अभिचरन्नित्यभि—चरन्न। स्तृणुत आग्नावैष्णवम्। आग्नावैष्णवमेकादशकपालम्। आग्नावैष्णवमित्याग्ना—वैष्णवम्। एकादशकपालम् निः। एकादशकपालमित्येकादश—कपालम्। निर् वपेत्। वपेद् यम्। यय्यज्ञः। यज्ञो न। नोपनमेत्। ॥ [४७] ॥ उपनमेदग्निः। उपनमेदित्युप—नमेत्। अग्निः सर्वाः। सर्वा देवताः। देवता विष्णुः। विष्णुर, यज्ञः। यज्ञोऽग्निम्। अग्निम् च। चैव। एव विष्णुम्। विष्णुम् च। च स्वेन। स्वेन भागधेयेन। भागधेयेनोप। भागधेयेनेति भाग—धेयेन। उप धावति। धावति तौ। तावेव। एवास्मै। अस्मै यज्ञम्। यज्ञम् प्र। प्र यच्छतः। यच्छत उप। उपैनम्। एनय्यज्ञः। यज्ञो नमति। नमत्याग्नावैष्णवम्। आग्नावैष्णवम् घृते। आग्नावैष्णवमित्याग्ना—वैष्णवम्। घृते चरुम्। चरुम् निः। निर् वपेत्। वपेच्चरुष्कामः। चरुष्कामोऽग्नेः। चरुष्काम इति चरुषुः—कामः। अग्नेर् वै। वै चरुषुषा। चरुषुषा मनुष्याः। मनुष्या वि। वि पश्यन्ति। पश्यन्ति यज्ञस्य। यज्ञस्य देवाः। देवा अग्निम्। अग्निम् च। चैव। एव विष्णुम्। विष्णुम् च। च स्वेन। स्वेन भागधेयेन। भागधेयेनोप। भागधेयेनेति भाग—धेयेन। उप धावति। धावति तौ। तावेव। एवास्मिन्न। ॥ [४८] ॥ अस्मिन् चरुषुः। चरुषुर्, धत्तः। धत्तश्चरुष्मान्। चरुष्मानेव। एव भवति। भवति धेन्वै। धेन्वै वै। वा एतत्। एतद् रेतः। रेतो यत्। यदाज्यम्। आज्यमनडुहः। अनडुह स्तण्डुलाः। तण्डुला मिथुनात्। मिथुनादेव। एवास्मै। अस्मै चरुषुः। चरुषुः प्र। प्र जनयति। जनयति घृते। घृते भवति। भवति तेजः। तेजो वै। वै घृतम्। घृतम् तेजः। तेजश्चरुषुः। चरुषुस्तेजसा। तेजसैव। एवास्मै। अस्मै तेजः। तेजश्चरुषुः।

चख्णुरव । अव रुन्धे । रुन्ध इन्द्रियम् । इन्द्रियवै । वै वीर्यम् । वीर्यवृद्धक्ते । वृद्धक्ते भ्रातृव्यः ।
 भ्रातृव्यो यजमानः । यजमानो ऽयजमानस्य । अयजमानस्याद्ध्वरकल्पाम् । अद्ध्वरकल्पाम्
 प्रति । अद्ध्वरकल्पामित्यद्ध्वर—कल्पाम् । प्रति निः । निर् वपेत् । वपेद्भ्रातृव्ये । भ्रातृव्ये
 यजमाने । यजमाने न । नास्य । अस्येन्द्रियम् । इन्द्रियवैर्यम् ॥ [४९] ॥ वीर्यवृद्धक्ते ।
 वृद्धक्ते पुरा । पुरा वाचः । वाचः प्रवदितोः । प्रवदितोर् निः । प्रवदितोरिति प्र—वदितोः । निर्
 वपेत् । वपेद्यावती । यावत्येव । एव वाक् । वाक् ताम् । तामप्रौदिताम् । अप्रौदिताम् भ्रातृव्यस्य ।
 अप्रौदितामित्यप्र—उदिताम् । भ्रातृव्यस्य वृद्धक्ते । वृद्धक्ते ताम् । तामस्य । अस्य वाचम् ।
 वाचम् प्रवदन्तीम् । प्रवदन्तीमन्याः । प्रवदन्तीमिति प्र—वदन्तीम् । अन्या वाचः । वाचोऽनु ।
 अनु प्र । प्र वदन्ति । वदन्ति ताः । ता इन्द्रियम् । इन्द्रियवैर्यम् । वीर्ययजमाने । यजमाने
 दधति । दधत्याग्नावैष्णवम् । आग्नावैष्णवमष्टकपालम् । आग्नावैष्णवमित्याग्ना—वैष्णवम् ।
 अष्टकपालम् निः । अष्टकपालमित्यष्टा—कपालम् । निर् वपेत् । वपेत् प्रातस्सवनस्य । प्रात-
 स्सवनस्याकाले । प्रातस्सवनस्येति प्रातः—सवनस्य । आकाले सरस्वती । आकाल इत्या—
 काले । सरस्वत्याज्यभागा । आज्यभागा स्यात् । आज्यभागेत्याज्य—भागा । स्याद्बार्ह-
 स्पत्यः । बार्हस्पत्यश्चरुः । चरुर् यत् । यदष्टकपालः । अष्टकपालो भवति । अष्टकपाल
 इत्यष्टा—कपालः । भवत्यष्टार्षरा । अष्टार्षरा गायत्री । अष्टार्षरेत्यष्टा—अर्षरा । गायत्री
 गायत्रम् । गायत्रम् प्रातस्सवनम् । प्रातस्सवनम् प्रातस्सवनम् । प्रातस्सवनमिति प्रातः—
 सवनम् । प्रातस्सवनमेव । प्रातस्सवनमिति प्रातः—सवनम् । एव तेन । तेनाप्नोति । आप्नोत्या-
 ग्नावैष्णवम् ॥ [५०] ॥ आग्नावैष्णवमेकादशकपालम् । आग्नावैष्णवमित्याग्ना—वैष्णवम् ।
 एकादशकपालम् निः । एकादशकपालमित्येकादश—कपालम् । निर् वपेत् । वपेन् माद्ध्यन्दि-
 नस्य । माद्ध्यन्दिनस्य सवनस्य । सवनस्याकाले । आकाले सरस्वती । आकाल इत्या—काले ।
 सरस्वत्याज्यभागा । आज्यभागा स्यात् । आज्यभागेत्याज्य—भागा । स्याद्बार्हस्पत्यः ।
 बार्हस्पत्यश्चरुः । चरुर् यत् । यदेकादशकपालः । एकादशकपालो भवति । एकादशकपाल
 इत्येकादश—कपालः । भवत्येकादशार्षरा । एकादशार्षरा त्रिष्टुप् । एकादशार्षरेत्येका-
 दश—अर्षरा । त्रिष्टुप् त्रैष्टुभम् । त्रैष्टुभम् माद्ध्यन्दिनम् । माद्ध्यन्दिनस्य सवनम् । सवनम्

मा॒र्द्ध्यन्दि॒नम् । मा॒र्द्ध्यन्दि॒नमे॒व । ए॒व स॒र्व॒नम् । स॒र्व॒नम् ते॒न । ते॒ना॒प्नोति॑ । आ॒प्नो॒त्या॒ग्नावै॒ष्ण॒वम् ।
 आ॒ग्नावै॒ष्ण॒वम् द्वा॒द॒श॒क॒पा॒लम् । आ॒गा॒वै॒ष्ण॒व॒मि॒त्या॒ग्ना—वै॒ष्ण॒वम् । द्वा॒द॒श॒क॒पा॒लम् निः । द्वा॒द॒श॒क॒पा॒ल॒मि॒ति द्वा॒द॒श—क॒पा॒लम् । नि॒र् व॒पेत् । व॒पेत्, तृ॒ती॒य॒स॒व॒न॒स्य॑ । तृ॒ती॒य॒स॒व॒न॒स्या॒का॒ले ।
 तृ॒ती॒य॒स॒व॒न॒स्ये॒ति तृ॒ती॒य—स॒व॒न॒स्य॑ । आ॒का॒ले स॒र॒स्व॒ती । आ॒का॒ल इ॒त्या॒—का॒ले । स॒र॒स्व॒त्या॒ज्य॑भा॒गा । आ॒ज्य॑भा॒गा स्या॒त् । आ॒ज्य॑भा॒गे॒त्या॒ज्य—भा॒गा । स्या॒द्, बा॒र॒ह॒स्प॒त्यः । बा॒र॒ह॒स्प॒त्य
 श्रुः । च॒रुर् य॒त् । य॒द् द्वा॒द॒श॒क॒पा॒लः । द्वा॒द॒श॒क॒पा॒लो भ॒वति॑ । द्वा॒द॒श॒क॒पा॒ल इति॑ द्वा॒द॒श—
 क॒पा॒लः । भ॒वति॑ द्वा॒द॒शा॒ख॒ष॒रा । द्वा॒द॒शा॒ख॒ष॒रा ज॒गती॑ । द्वा॒द॒शा॒ख॒ष॒रे॒ति द्वा॒द॒श—अ॒ख॒ष॒रा ।
 ज॒गती॑ जा॒ग॒तम् । जा॒ग॒तं तृ॒ती॒य॒स॒व॒नम् । तृ॒ती॒य॒स॒व॒नम् तृ॒ती॒य॒स॒व॒नम् । तृ॒ती॒य॒स॒व॒न॒मि॒ति
 तृ॒ती॒य—स॒व॒नम् । तृ॒ती॒य॒स॒व॒नमे॒व । तृ॒ती॒य॒स॒व॒न॒मि॒ति तृ॒ती॒य—स॒व॒नम् । ए॒व ते॒न । ते॒ना॒प्नोति॑ ।
 आ॒प्नोति॑ दे॒वता॑भिः । दे॒वता॑भि॒रे॒व । ए॒व दे॒वताः॑ । दे॒वताः॑ प्र॒ति॒च॒रति॑ । ॥ [५१] ॥ प्र॒ति॒च॒रति॑
 य॒ज्ञेन॑ । प्र॒ति॒च॒रती॒ति प्र॒ति—च॒रति॑ । य॒ज्ञेन॑ य॒ज्ञम् । य॒ज्ञं॒वा॒चा । वा॒चा वा॒चम् । वा॒चम् ब्र॒ह्म॒णा ।
 ब्र॒ह्म॒णा ब्र॒ह्म । ब्र॒ह्म क॒पालैः॑ । क॒पालै॒रे॒व । ए॒व छ॒न्दा॑श्सि । छ॒न्दा॑ऽस्या॒प्नोति॑ । आ॒प्नोति॑ पु॒रो॒डा॒शैः ।
 पु॒रो॒डा॒शैः स॒र्व॒ना॒नि । स॒र्व॒ना॒नि मै॒त्रा॒व॒रु॒णम् । मै॒त्रा॒व॒रु॒णमे॒क॒क॒पा॒लम् । मै॒त्रा॒व॒रु॒ण॒मि॒ति मै॒त्रा—
 व॒रु॒णम् । ए॒क॒क॒पा॒लम् निः । ए॒क॒क॒पा॒ल॒मि॒त्ये॒क—क॒पा॒लम् । नि॒र् व॒पेत् । व॒पेद् व॒शा॒यै॑ । व॒शा॒यै॑
 का॒ले । का॒ले या॑ । यै॒व । ए॒वा॒सौ । अ॒सौ भ्रा॒तृ॒व्य॒स्य॑ । भ्रा॒तृ॒व्य॒स्य॑ व॒शा । व॒शा ऽनू॒ब॒न्ध्या॑ ।
 अ॒नू॒ब॒न्ध्या॑ सो॑ । अ॒नू॒ब॒न्ध्वे॒त्यनु॑—ब॒न्ध्या॑ । सो॒ ए॒व । सो॒ इति॑ सो॑ । ए॒वैषा॑ । ए॒षैत॒स्य॑ ।
 ए॒त॒सै॒क॒क॒पा॒लः । ए॒क॒क॒पा॒लो भ॒वति॑ । ए॒क॒क॒पा॒ल॒इ॒त्ये॒क—क॒पा॒लः । भ॒वति॑ न । न हि॑ । हि
 क॒पालैः॑ । क॒पालैः॑ प॒शुम् । प॒शुम॑र्हति । अ॒र्ह॒त्या॒प्तुम् । आ॒प्तु॒मि॒त्या॒प्तुम् ॥ ॥ [५२] ॥

(ब्रह्मणैर्वैनमभि चरति यज्ञो न तावेवा ऽस्योन्द्रिय माप्नोति देवताः सप्तत्रिंशच्च)

॥ ९ ॥

★

अ॒सा॒वा॒दि॒त्यः । आ॒दि॒त्यो न । न वि॑ । व्य॒रो॒च॒त । अ॒रो॒च॒त॒ तस्मै॑ । तस्मै॑ दे॒वाः । दे॒वाः
 प्रा॒यश्चि॒त्तिम् । प्रा॒यश्चि॒त्ति॒मै॒च्छ॒न्न । ऐ॒च्छ॒न् तस्मै॑ । तस्मा॑ ए॒तम् । ए॒त॒श् सो॒मा॒रौ॒द्रम् । सो॒मा॒रौ॒द्रम् च॒रुम् । सो॒मा॒रौ॒द्र॒मि॒ति सो॒मा—रौ॒द्रम् । च॒रुम् निः । नि॒र॒व॒प॒न्न । अ॒व॒प॒न्, ते॒न । ते॒नै॒व ।
 ए॒वा॒स्मि॒न्न । अ॒स्मि॒न् रु॒चम् । रु॒च॒म॒द॒धुः । अ॒द॒धुर् यः । यो ब्र॒ह्म॒व॒र्च॒स॒का॒मः । ब्र॒ह्म॒व॒र्च॒स॒का॒मः

स्यात् । ब्रह्मवर्चसकाम इति ब्रह्मवर्चस—कामः । स्यात् तस्मै । तस्मा एतम् । एतं सौमारौद्रम् ।
 सोमारौद्रम् चरुम् । सोमारौद्रमिति सोमा—रौद्रम् । चरुम् निः । निर् वपेत् । वपेथ सोमम् ।
 सोमम् च । चैव । एव रुद्रम् । रुद्रम् च । च स्वेन । स्वेन भागधेयेन । भागधेयेनोप । भागधेयेनेति
 भाग—धेयेन । उप धावति । धावति तौ । तावेव । एवास्मिन् । अस्मिन् ब्रह्मवर्चसम् । ब्रह्मव-
 र्चसम् धत्तः । ब्रह्मवर्चसमिति ब्रह्म—वर्चसम् । धत्तो ब्रह्मवर्चसी । ब्रह्मवर्चस्येव । ब्रह्मवर्चसीति
 ब्रह्म—वर्चसी । एव भवति । भवति तिष्यापूर्णमासे । तिष्यापूर्णमासे निः । तिष्यापूर्णमास इति
 तिष्या—पूर्णमासे । निर् वपेत् । वपेद् रुद्रः । रुद्रो वै । ॥ [५३] ॥ वै तिष्यः । तिष्यः सोमः ।
 सोमः पूर्णमासः । पूर्णमासः सारुषात् । पूर्णमास इति पूर्ण—मासः । सारुषादेव । सारुषादिति
 स—अरुषात् । एव ब्रह्मवर्चसम् । ब्रह्मवर्चसमव । ब्रह्मवर्चसमिति ब्रह्म—वर्चसम् । अव रुन्धे ।
 रुन्धे परिश्रिते । परिश्रिते याजयति । परिश्रित इति परि—श्रिते । याजयति ब्रह्मवर्चसस्य । ब्रह्म-
 वर्चसस्य परिगृहीत्यै । ब्रह्मवर्चसस्येति ब्रह्म—वर्चसस्य । परिगृहीत्यै श्वेतायै । परिगृहीत्या इति
 परि—गृहीत्यै । श्वेतायै श्वेतवत्स्यायै । श्वेतवत्स्यायै दुग्धम् । श्वेतवत्स्याया इति श्वेत—वत्स्यायै ।
 दुग्धम् मथितम् । मथितमाज्यम् । आज्यम् भवति । भवत्याज्यम् । आज्यम् प्रोर्षणम् । प्रोर्ष-
 णमाज्येन । प्रोर्षणमिति प्र—उर्षणम् । आज्येन मार्जयन्ते । मार्जयन्ते यावत् । यावदेव । एव
 ब्रह्मवर्चसम् । ब्रह्मवर्चसम् तत् । ब्रह्मवर्चसमिति ब्रह्म—वर्चसम् । तथ सर्वम् । सर्वम् करोति ।
 करोत्यति । अति ब्रह्मवर्चसम् । ब्रह्मवर्चसम् क्रियते । ब्रह्मवर्चसमिति ब्रह्म—वर्चसम् । क्रियत
 इति । इत्याहुः । आहुरीश्वरः । ईश्वरो दुश्चर्मा । दुश्चर्मा भवितोः । दुश्चर्मेति दुः—चर्मा । भवितो-
 रिति । इति मानवी । मानवी ऋचौ । मानवी इति मानवी । ऋचौ धाय्ये । धाय्ये कुर्यात् । धाय्ये
 इति धाय्ये । कुर्याद् यत् । यद् वै । वै किम् । किम् च । च मनुः । मनुरवदत् । अवदत् तत् ।
 तद् भेषजम् । भेषजम् भेषजम् । ॥ [५४] ॥ भेषजमेव । एवास्मै । अस्मै करोति । करोति
 यदि । यदि बिभीयात् । बिभीयाद् दुश्चर्मा । दुश्चर्मा भविष्यामि । दुश्चर्मेति दुः—चर्मा । भवि-
 ष्यामीति । इति सोमापौष्णम् । सोमापौष्णम् चरुम् । सोमापौष्णमिति सोमा—पौष्णम् । चरुम्
 निः । निर् वपेत् । वपेथ सौम्यः । सौम्यो वै । वै देवतया । देवतया पुरुषः । पुरुषः पौष्णाः ।
 पौष्णाः पशवः । पशवः स्वया । स्वयैव । एवास्मै । अस्मै देवतया । देवतया पशुभिः । पशुभि

स्त्वचम्। पशुभिरिति पशु—भिः। त्वचम् करोति। करोति न। न दुश्चर्मा। दुश्चर्मा भवति।
दुश्चर्मेति दुः—चर्मा। भवति सोमारौद्रम्। सोमारौद्रम्—चरुम्। सोमारौद्रमिति सोमा—रौद्रम्।
चरुम् निः। निर् वपेत्। वपेत्, प्रजाकामः। प्रजाकामः सोमः। प्रजाकाम इति प्रजा—कामः।
सोमो वै। वै रेतोधाः। रेतोधा अग्निः। रेतोधा इति रेतः—धाः। अग्निः प्रजानाम्। प्रजानाम्
प्रजनयिता। प्रजानामिति प्र—जानाम्। प्रजनयिता सोमः। प्रजनयितेति प्र—जनयिता। सोम
एव। एवास्मै। अस्मै रेतः। रेतो दधाति। दधात्यग्निः। अग्निः प्रजाम्। प्रजाम् प्र। प्रजामिति
प्र—जाम्। प्र जनयति। जनयति विन्दते। विन्दते प्रजाम्। ॥ [५५] ॥ प्रजाꣳ सोमारौद्रम्।
प्रजामिति प्र—जाम्। सोमारौद्रम् चरुम्। सोमारौद्रमिति सोमा—रौद्रम्। चरुम् निः। निर्
वपेत्। वपेद्भिचरन्। अभिचरन्थ सौम्यः। अभिचरन्नित्यभि—चरन्। सौम्यो वै। वै देवतया।
देवतया पुरुषः। पुरुष एषः। एष रुद्रः। रुद्रो यत्। यदग्निः। अग्निः स्वायाः। स्वाया एव।
एवैनम्। एनम् देवतायै। देवतायै निष्क्रीय। निष्क्रीय रुद्राय। निष्क्रीयेति निः—क्रीय। रुद्रा-
यापि। अपि दधाति। दधाति ताजक्। ताजगार्तिम्। आर्तिमा। आच्छति। ऋच्छति सोमा-
रौद्रम्। सोमारौद्रम् चरुम्। सोमारौद्र मिति सोमा—रौद्रम्। चरुम् निः। निर् वपेत्। वपेज्यो-
गामयावी। ज्योगामयावी सोमम्। ज्योगामयावीति ज्योक्—आमयावी। सोमव्वै। वा एतस्य।
एतस्य रसः। रसो गच्छति। गच्छत्यग्निम्। अग्निꣳ शरीरम्। शरीरय्यस्य। यस्य ज्योक्।
ज्योगामयति। आमयति सोमात्। सोमादेव। एवास्य। अस्य रसम्। रसम् निष्क्रीणाति।
निष्क्रीणात्यग्नेः। निष्क्रीणातीति निः—क्रीणाति। अग्नेः शरीरम्। शरीरमुत्। उत् यदि। यदी-
तासुः। ॥ [५६] ॥ इतासुर् भवति। इतासुरितीत—असुः। भवति जीवति। जीवत्येव। एव
सोमारुद्रयोः। सोमारुद्रयोर् वै। सोमारुद्रयोरिति सोमा—रुद्रयोः। वा एतम्। एतम् ग्रसितम्।
ग्रसितꣳ होता। होता निः। निष् खिदति। खिदति सः। स ईश्वरः। ईश्वर आर्तिम्। आर्ति-
मातौः। आर्तोर्नद्वान्। आर्तोरित्या—अर्तोः। अनद्वानहोत्रा। होत्रा देयः। देयो वह्निः। वह्निर्
वै। वा अनद्वान्। अनद्वानवह्निः। वह्निर्होता। होता वह्निना। वह्निनैव। एव वह्निम्। वह्नि-
मात्मानम्। आत्मानꣳ स्पृणोति। स्पृणोति सोमारौद्रम्। सोमारौद्रम् चरुम्। सोमारौद्रमिति
सोमा—रौद्रम्। चरुम् निः। निर् वपेत्। वपेद् यः। यः कामयेत्। कामयेत् स्वे। स्वेऽस्मै।

अस्मा आयतने। आयतने भ्रातृव्यम्। आयतन इत्या—यतने। भ्रातृव्यम् जनयेयम्। जनयेय-
मिति। इति वेदिम्। वेदिम् परिगृह्य। परिगृह्यार्द्धम्। परिगृह्येति परि—गृह्य। अर्द्धमुद्धन्यात्।
उद्धन्यादर्धम्। उद्धन्यादित्युत्—हन्यात्। अर्द्धम् न। नार्द्धम्। अर्द्धम् बर्हिषः। बर्हिषः
स्तृणीयात्। स्तृणीयादर्द्धम्। अर्द्धम् न। नार्द्धम्। अर्द्धमिद्धमस्य। इद्धमस्याभ्यादद्ध्यात्।
अभ्यादद्ध्यादर्द्धम्। अभ्यादद्ध्यादित्यभि—आदद्ध्यात्। अर्द्धम् न। न स्वे। स्व एव। एवास्मै।
अस्मा आयतने। आयतने भ्रातृव्यम्। आयतन इत्या—यतने। भ्रातृव्यम् जनयति। जनयतीति
जनयति ॥ ॥ [५७] ॥

(रुद्रो भेषजं विन्दते यदि स्तृणीयादर्धं द्वादश च)

॥ १० ॥

★

ऐन्द्रमेकादशकपालम्। एकादशकपालम् निः। एकादशकपालमित्येकादश—कपालम्।
निर् वपेत्। वपेन् मारुतम्। मारुतः सप्तकपालम्। सप्तकपालम् ग्रामकामः। सप्तकपाल-
मिति सप्त—कपालम्। ग्रामकाम इन्द्रम्। ग्रामकाम इति ग्राम—कामः। इन्द्रम् च। चैव। एव
मारुतः। मारुतश्च। च स्वेन। स्वेन भागधेयेन। भागधेयेनोप। भागधेयेनेति भाग—धेयेन। उप
धावति। धावति ते। त एव। एवास्मै। अस्मै सजातान्। सजातान् प्र। सजातानिति स—
जातान्। प्र यच्छन्ति। यच्छन्ति ग्रामी। ग्राम्येव। एव भवति। भवत्याहवनीये। आहवनीय
ऐन्द्रम्। आहवनीय इत्या—हवनीये। ऐन्द्रमधि। अधि श्रयति। श्रयति गार्हपत्ये। गार्हपत्ये
मारुतम्। गार्हपत्य इति गार्ह—पत्ये। मारुतम् पापवस्यसस्य। पापवस्यसस्य विधृत्यै।
पापवस्यसस्येति पाप—वस्यसस्य। विधृत्यै सप्तकपालः। विधृत्या इति वि—धृत्यै। सप्तकपालो
मारुतः। सप्तकपाल इति सप्त—कपालः। मारुतो भवति। भवति सप्तगणाः। सप्तगणा वै।
सप्तगणा इति सप्त—गणाः। वै मारुतः। मारुतो गणशः। गणश एव। गणश इति गण—शः।
एवास्मै। अस्मै सजातान्। सजातानव। सजातानिति स—जातान्। अव रुन्धे। रुन्धेऽनूच्य-
माने। अनूच्यमान आ। अनूच्यमान इत्यनु—उच्यमाने। आ सादयति। सादयति विशम्।
विशमेव। एवास्मै। ॥ [५८] ॥ अस्मा अनुवर्त्मानम्। अनुवर्त्मानम् करोति। अनुवर्त्मान-
मित्यनु—वर्त्मानम्। करोत्येताम्। एतामेव। एव निः। निर् वपेत्। वपेद् यः। यः कामयेत।

का॒मये॑त॒ रूष॒त्राय॑ । रूष॒त्राय॑ च । च॒ वि॒शे । वि॒शे च॑ । च॒ स॒म॒दम् । स॒म॒दम् द॒द्व्याम् । स॒म॒द॒मि॒ति
स—म॒दम् । द॒द्व्या॒मि॒ति । इत्यै॒न्द्रस्य॑ । ऐ॒न्द्रस्या॑व॒द्यन्न॑ । अ॒व॒द्यन् ब्रू॒यात् । अ॒व॒द्यन्नि॒त्यव—द्यन्न॑ ।
ब्रू॒यादि॒न्द्राय॑ । इन्द्रा॒यानु॑ । अनु ब्रू॒हि । ब्रू॒हीति॑ । इत्या॒श्राव्य॑ । आ॒श्राव्य॑ ब्रू॒यात् । आ॒श्राव्ये॒त्या—
श्राव्य॑ । ब्रू॒यान् म॒रुतः॑ । म॒रुतो॑ यज । य॒जेति॑ । इति॑ मा॒रुतस्य॑ । मा॒रुतस्या॑व॒द्यन्न॑ । अ॒व॒द्यन्
ब्रू॒यात् । अ॒व॒द्यन्नि॒त्यव—द्यन्न॑ । ब्रू॒यान् म॒रुद्भ्यः॑ । म॒रुद्भ्यो ऽनु॑ । म॒रुद्भ्य इति॑ म॒रुत्—भ्यः । अनु
ब्रू॒हि । ब्रू॒हीति॑ । इत्या॒श्राव्य॑ । आ॒शाव्य॑ ब्रू॒यात् । आ॒श्राव्ये॒त्या—श्राव्य॑ । ब्रू॒यादि॒न्द्रम् । इन्द्र॑य्यज ।
य॒जेति॑ । इति॑ स्वे । स्व ए॒व । ए॒वैभ्यः॑ । ए॒भ्यो भा॒ग॒धेये॑ । भा॒ग॒धेये॑ स॒म॒दम् । भा॒ग॒धेय॑ इति॑ भा॒ग—
धेये॑ । स॒म॒दम् द॒धाति॑ । स॒म॒द॒मि॒ति स—म॒दम् । द॒धाति॑ वि॒तृ॒हाणाः॑ । वि॒तृ॒हाणास्तिष्ठ॑न्ति ।
वि॒तृ॒हाणा इति॑ वि—तृ॒हाणाः॑ । तिष्ठ॑न्त्ये॒ताम् । ए॒तामे॒व । ए॒व निः । ॥ [५९] ॥ नि॒र् व॒पेत् ।
व॒पेद् यः॑ । यः का॒मये॑त । का॒मये॑त॒ कल्पे॑रन्न । कल्पे॑र॒न्निति॑ । इति॑ यथादे॒वत॑म् । यथादे॒वत॑म॒व—
दाय॑ । यथादे॒वत॑मि॒ति यथा—दे॒वत॑म् । अ॒व॒दाय॑ यथादे॒वत॑म् । अ॒व॒दाये॒त्यव—दाय॑ । यथादे॒वत॑—
य्यजे॑त् । यथादे॒वत॑मि॒ति यथा—दे॒वत॑म् । य॒जेद् भा॒ग॒धेये॑न । भा॒ग॒धेये॑नै॒व । भा॒ग॒धेये॑नेति॑ भा॒ग—
धेये॑न । ए॒वैनान् । ए॒नान् यथा॑यथम् । यथा॑यथम् क॒ल्पय॑ति । यथा॑यथमि॒ति यथा—यथ॑म् । क॒ल्प—
यति॑ क॒ल्पन्ते॑ । क॒ल्पन्त ए॒व । ए॒वैन्द्र॑म् । ऐ॒न्द्रमे॒काद॑शकपालम् । ए॒काद॑शकपालम् निः । ए॒का—
द॑शकपाल॒मित्ये॒काद॑श—क॒पालम् । नि॒र् व॒पेत् । व॒पेद् वै॒श्वदे॒वम् । वै॒श्वदे॒वम् द्वा॒द॑शकपालम् ।
वै॒श्वदे॒वमि॒ति वै॒श्व—दे॒वम् । द्वा॒द॑शकपालम् ग्रा॒म॒कामः॑ । द्वा॒द॑शकपाल॒मिति॑ द्वा॒द॑श—क॒पालम् ।
ग्रा॒म॒काम॑ इन्द्र॑म् । ग्रा॒म॒काम॑ इति॑ ग्रा॒म—का॒मः । इन्द्र॑म् च । चै॒व । ए॒व वि॒श्वान् । वि॒श्वाऽश्व॑ ।
च॒ दे॒वान् । दे॒वान् स्व॑न । स्व॑न भा॒ग॒धेये॑न । भा॒ग॒धेये॑नो॒प । भा॒ग॒धेये॑नेति॑ भा॒ग—धेये॑न । उ॒प
धा॒वति॑ । धा॒वति॑ ते । त ए॒व । ए॒वास्मै॑ । अ॒स्मे स॒जा॒तान् । स॒जा॒तान् प्र । स॒जा॒तानि॒ति स—
जा॒तान् । प्र य॑च्छन्ति । य॒च्छन्ति॑ ग्रा॒मी । ग्रा॒म्ये॒व । ए॒व भ॑वति । भ॒वतै॒न्द्रस्य॑ । ऐ॒न्द्रस्या॑व॒दाय॑ ।
अ॒व॒दाय॑ वै॒श्वदे॒वस्य॑ । अ॒व॒दाये॒त्यव—दाय॑ । वै॒श्वदे॒वस्या॑व । वै॒श्वदे॒वस्येति॑ वै॒श्व—दे॒वस्य॑ । अ॒व
द्ये॑त् । द्ये॒दथ॑ । अथै॒न्द्रस्य॑ । ऐ॒न्द्रस्यो॒परि॑ष्ठात् । ॥ [६०] ॥ उ॒परि॑ष्ठादि॒न्द्रिये॑ण । इ॒न्द्रिये॑णै॒व ।
ए॒वास्मै॑ । अ॒स्मा उ॒भय॑तः । उ॒भय॑तः स॒जा॒तान् । स॒जा॒तान् परि॑ । स॒जा॒तानि॒ति स—जा॒तान् ।
परि॑ गृह्णाति । गृह्णा॒त्युपा॒धाय्य॑पूर्व॒यम् । उ॒पा॒धाय्य॑पूर्व॒यव्वासः॑ । उ॒पा॒धाय्य॑पूर्व॒यमित्यु॒पा॒धाय्य॑—

पूर्वयम् । वासो दर्विषणा । दर्विषणा सजातानाम् । सजातानामुपहित्यै । सजातानामिति स—
जातानाम् । उपहित्यै पृश्नियै । उपहित्या इत्युप—हित्यै । पृश्नियै दुग्धे । दुग्धे प्रैयङ्गवम् । प्रैय—
ङ्गवम् चरुम् । चरुम् निः । निर् वपेत् । वपेन् मरुद्भ्यः । मरुद्भ्यो ग्रामकामः । मरुद्भ्य इति
मरुत्—भ्यः । ग्रामकामः पृश्नियै । ग्रामकाम इति ग्राम—कामः । पृश्नियै वै । वै पर्यसः ।
पर्यसो मरुतः । मरुतौ जाताः । जाताः पृश्नियै । पृश्नियै प्रियङ्गवः । प्रियङ्गवो मारुताः ।
मारुताः खलु । खलु वै । वै देवतया । देवतया सजाताः । सजाता मरुतः । सजाता इति स—
जाताः । मरुत एव । एव स्वेन । स्वेन भागधेयेन । भागधेयेनोप । भागधेयेनेति भाग—धेयेन ।
उप धावति । धावति ते । त एव । एवास्मै । अस्मे सजातान् । सजातान् प्र । सजातानिति स—
जातान् । प्र यच्छन्ति । यच्छन्ति ग्रामी । ग्राम्येव । एव भवति । भवति प्रियवती । प्रियवती
याज्यानुवाक्ये । प्रियवती इति प्रिय—वती । याज्यानुवाक्ये भवतः । याज्यानुवाक्ये इति याज्या—
अनुवाक्ये । ॥ [६१] ॥ भवतः प्रियम् । प्रियमेव । एवैनम् । एनं समानानाम् । समानानाम्
करोति । करोति द्विपदा । द्विपदा पुरोनुवाक्या । द्विपदेति द्वि—पदा । पुरोनुवाक्या भवति । पुरो—
नुवाक्येति पुरः—अनुवाक्या । भवति द्विपदः । द्विपद एव । द्विपद इति द्वि—पदः । एवाव । अव
रुन्धे । रुन्धे चतुष्पदा । चतुष्पदा याज्या । चतुष्पदेति चतुः—पदा । याज्या चतुष्पदः । चतुष्पद
एव । चतुष्पद इति चतुः—पदः । एव पशून् । पशून्व । अव रुन्धे । रुन्धे देवासुराः । देवासुराः
सय्यन्ताः । देवासुरा इति देव—असुराः । सय्यन्ता आसन्न । सय्यन्ता इति सं—यन्ताः । आसन्
ते । ते देवाः । देवा मिथः । मिथो विप्रियाः । विप्रिया आसन्न । विप्रिया इति वि—प्रियाः । आसन्
ते । तेऽन्यः । अन्योऽन्यस्मै । अन्यस्मै जैष्ठ्याय । जैष्ठ्यायातिष्ठमानाः । अतिष्ठमानाश्चतुर्द्धा ।
चतुर्द्धा वि । चतुर्द्धेति चतुः—धा । व्यक्रामन्न । अक्रामन्नग्निः । अग्निर् वसुभिः । वसुभिः सोमः ।
वसुभिरिति वसु—भिः । सोमो रुद्रैः । रुद्रैरिन्द्रः । इन्द्रो मरुद्भिः । मरुद्भिर् वरुणः । मरुद्भि—
रिति मरुत्—भिः । वरुण आदित्यैः । आदित्यैः सः । स इन्द्रः । इन्द्रः प्रजापतिम् । प्रजापति—
मुप । प्रजापतिमिति प्रजा—पतिम् । उपाधावत् । अधावत् तम् । तमेतया । ॥ [६२] ॥ एतया
सं(२)ज्ञान्या । सं(२)ज्ञान्या ऽयाजयत् । सं(२)ज्ञान्येति सं—ज्ञान्या । अयाजयदग्नये । अग्नये
वसुमते । वसुमते पुरोडाशम् । वसुमत इति वसु—मते । पुरोडाशमष्टकपालम् । अष्टकपालम्

निः । अष्टाकपालमित्यष्टा—कपालम् । निर्वपत् । अवपथ सोमाय । सोमाय रुद्रवते । रुद्रवते चरुम् । रुद्रवत इति रुद्र—वते । चरुमिन्द्राय । इन्द्राय मरुत्वते । मरुत्वते पुरोडाशम् । पुरोडाशमेकादशकपालम् । एकादशकपालव्वरुणाय । एकादशकपालमित्येकादश—कपालम् । वरुणायादित्यवते । आदित्यवते चरुम् । आदित्यवत इत्यादित्य—वते । चरुम् ततः । ततो वै । वा इन्द्रम् । इन्द्रम् देवाः । देवा ज्यैष्ठ्याय । ज्यैष्ठ्यायाभि । अभि सम् । समजानत । अजानत यः । यः समानैः । समानैर् मिथः । मिथो विप्रियः । विप्रियः स्यात् । विप्रिय इति वि—प्रियः । स्यात् तम् । तमेतया । एतया सं(२)ज्ञान्या । सं(२)ज्ञान्या याजयेत् । सम्(२)ज्ञान्येति सं—ज्ञान्या । याजयेदग्नये । अग्नये वसुमते । वसुमते पुरोडाशम् । वसुमत इति वसु—मते । पुरोडाशमष्टाकपालम् । अष्टाकपालम् निः । अष्टाकपालमित्यष्टा—कपालम् । निर्वपेत् । वपेथ सोमाय । सोमाय रुद्रवते । रुद्रवते चरुम् । रुद्रवत इति रुद्र—वते । चरुमिन्द्राय । इन्द्राय मरुत्वते । मरुत्वते पुरोडाशम् । पुरोडाशमेकादशकपालम् । एकादशकपालव्वरुणाय । एकादशकपालमित्येकादश—कपालम् । वरुणायादित्यवते । आदित्यवते चरुम् । आदित्यवत इत्यादित्य—वते । चरुमिन्द्रम् । इन्द्रमेव । एवैनम् । एनम् भूतम् । भूतम् ज्यैष्ठ्याय । ज्यैष्ठ्याय समानाः । समाना अभि । अभि सम् । सं जानते । जानते वसिष्ठः । वसिष्ठः समानानाम् । समानानाम् भवति । भवतीति भवति ॥ ॥ [६३] ॥

(विशमेव तिष्ठन्त्येतामे वाथैन्द्रस्य याज्यानुवाक्ये तं वरुणाय चतुर्दश च)

॥ ११ ॥

★

हिरण्यगर्भ आपः । हिरण्यगर्भ इति हिरण्य—गर्भः । आपो ह । ह यत् । यत् प्रजापते । प्रजापत इति प्रजा—पते । स वेद । वेद पुत्रः । पुत्रः पितरम् । पितरं सः । स मातरम् । मातरं सः । स सूनुः । सूनुर् भुवत् । भुवथ सः । स भुवत् । भुवत् पुनर्मघः । पुनर्मघ इति पुनः—मघः ॥ स द्याम् । द्यामौर्णोत् । और्णोदन्तरिखम् । अन्तरिखं सः । स सुवः । सुवः सः । स विश्वाः । विश्वा भुवः । भुवो अभवत् । अभवथ सः । स आ । आऽभवत् । अभवदित्यभवत् ॥ उदु । उत्थम् । त्यम् चित्रम् । चित्रमिति चित्रम् ॥ स प्रब्रवत् । प्रब्रवन् नवीयसा । प्रब्रवदिति प्रब्र—वत् । नवीयसाऽग्ने । अग्ने द्युम्नेन । द्युम्नेन सय्यता । सय्यतेति सं—यता । बृहत् ततन्थ ।

ततन्थ भानुना॑ । भानुनेति॑ भानुना॑ ॥ नि काव्या॑ । काव्या वेधसः॑ । वेधसः शश्वतः॑ । शश्वतः स्कः॑ ।
करूहस्ते॑ । हस्ते दधानः॑ । दधानो नर्याः॑ ॥ [६४] ॥ नर्या पुरूणि॑ । पुरूणीति॑ पुरूणि॑ ॥ अग्निर्
भुवत् । भुवद् रयिपतिः॑ । रयिपती॑ रयीणाम् । रयिपतिरिति॑ रयि—पतिः॑ । रयीणां॑ सत्रा । सत्रा
चक्राणः॑ । चक्राणो अमृतानि॑ । अमृतानि॑ विश्वा॑ । विश्वेति॑ विश्वा॑ ॥ हिरण्यपाणिमृतये॑ । हिरण्य-
पाणिमिति॑ हिरण्य—पाणिम् । ऊतये॑ सवितारम् । सवितारमुप॑ । उप ह्वये । ह्वय इति॑ ह्वये ॥ स
चेत्ता॑ । चेत्ता देवता॑ । देवता पदम् । पदमिति॑ पदम् ॥ वाममद्य॑ । अद्य सवितः॑ । सवितर् वामम् ।
वाममु॑ । उ श्वः । श्वो दिवेदिवे॑ । दिवेदिवे॑ वामम् । दिवेदिव इति॑ दिवे—दिवे॑ । वाममस्मभ्यम्॑ ।
अस्मभ्यं॑ सावीः । अस्मभ्यमित्यस्म—भ्यम् । सावीरिति॑ सावीः । वामस्य॑ हि । हि र्वष्यस्य॑ ।
र्वष्यस्य देव॑ । देव भूरैः॑ । भूरैरया॑ । अया धिया॑ । धिया वामभाजः॑ । वामभाजः स्याम॑ । वामभाज
इति॑ वाम—भाजः॑ । स्यामेति॑ स्याम ॥ बडित्था॑ । इत्था पर्वतानाम् । पर्वतानाम् खिद्रम् । खिद्रम्
बिभर्षि॑ । बिभर्षि पृथिवि॑ । पृथिवीति॑ पृथिवि ॥ प्र या॑ । या भूमि॑ । भूमि प्रवत्वति॑ । प्रवत्वति
महा॑ । महा जिनोषि॑ । जिनोषि॑ महिनि॑ ॥ [६५] ॥ महिनीति॑ महिनि॑ ॥ स्तोमासस्त्वा॑ । त्वा
विचारिणि॑ । विचारिणि॑ प्रति॑ । विचारिणीति॑ वि—चारिणि॑ । प्रतिष्ठेभन्ति॑ । स्तोभन्त्यक्तुभिः॑ ।
अक्तुभिरित्यक्तु—भिः॑ ॥ प्र या॑ । या वाजम् । वाजम् न । न हेषन्तम् । हेषन्तम् पेरुम् । पेरु-
मस्यसि॑ । अस्यस्यर्जुनि॑ । अर्जुनीत्यर्जुनि॑ ॥ ऋदूदरेण॑ सख्या॑ । सख्या सचेय॑ । सचेय यः॑ । यो
मा॑ । मा न । न रिष्येत् । रिष्येद्धर्यश्च॑ । हर्यश्च पीतः॑ । हर्यश्चेति॑ हरि—अश्च॑ । पीत इति॑ पीतः ॥
अयय्यैः॑ । यः सोमः॑ । सोमो न्यधायि॑ । न्यधाय्यस्मे॑ । न्यधायीति॑ नि—अधायि॑ । अस्मे तस्मै॑ ।
अस्मे इत्यस्मे॑ । तस्मा इन्द्रम् । इन्द्रम् प्रतिरम् । प्रतिरमेमि॑ । प्रतिरमिति॑ प्र—तिरम् । एम्यच्छ॑ ।
अच्छेत्यच्छ॑ ॥ ? आपान्तमन्युस्तुपलप्रभर्मा॑ । आपान्तमन्युरित्यापान्त—मन्युः॑ । तुपलप्र-
भर्मा धुनिः॑ । तुपलप्रभर्मेति॑ तुपल—प्रभर्मा॑ । धुनिः शिमीवान् । शिमीवाञ्छरुमान् । शरुमां॑
ऋजीषी॑ । शरुमानिति॑ शरु—मान् । ऋजीषीत्यृजीषी॑ ॥ सोमो विश्वानि॑ । विश्वान्यतसा॑ । अतसा
वनानि॑ । वनानि॑ न । नार्वाक् । अर्वागिन्द्रम् । इन्द्रम् प्रतिमानानि॑ । प्रतिमानानि॑ देभुः । प्रतिमाना-
नीति॑ प्रति—मानानि॑ । देभुरिति॑ देभुः ॥ प्र सुवानः॑ । [६६] ॥ सुवानः सोमः॑ । सोमं ऋतयुः॑ ।
ऋतयुश्चिकेत॑ । ऋतयुरित्यृत—युः॑ । चिकेतेन्द्राय॑ । इन्द्राय॑ ब्रह्म॑ । ब्रह्म जमदग्निः॑ । जमदग्नि-

रच॑न्न। अ॒र्च॒न्नित्य॑र्च॒न्न॥ वृ॒षा य॒न्ता। य॒न्ता ऽसि॑। अ॒सि शर्व॑सः। शर्व॑सस्तुरस्य॑। तुर॑स्यान्तः।
 अ॒न्तर् य॑च्छ। य॒च्छ गृ॑णते। गृ॑णते ध॒र्त्रम्। ध॒र्त्रम् दृ॑ह। दृ॒हेति॑ दृ॒ह॥ ? स॒बाध॑स्ते। स॒बाध॑
 इति॑ स—बाधः॑। ते म॒दम्। म॒दम् च। च शु॒ष्मय॑म्। शु॒ष्मय॑म् च। च ब्र॒ह्म। ब्र॒ह्म नरः॑। नरौ॑
 ब्र॒ह्मकृ॑तः। ब्र॒ह्मकृ॑तः सपर्य॑न्न। ब्र॒ह्मकृ॑त इति॑ ब्र॒ह्म—कृ॑तः। स॒पर्य॑न्निति॑ सपर्य॑न्न॥ अ॒र्को वा॑।
 वा यत्। यत् तुर॑ते। तुर॑ते सोम॑चर॒ष्वाः। सोम॑चर॒ष्वास्तत्र॑। सोम॑चर॒ष्वा इति॑ सोम॑—चर॒ष्वाः।
 तत्रे॑त्। इदिन्द्रः॑। इन्द्रो॑ दधते। दध॑ते पृथ॑सु। पृथ॑सु तुर्या॑म्। पृथि॑स्विति॑ पृ॒त—सु। तुर्या॑मिति॑
 तुर्या॑म्॥ वर्ष॑ट् ते। ते वि॒ष्णो। वि॒ष्णवा॑सः। आ॒स आ। आ कृ॑णोमि। कृ॑णोमि तत्। तन्
 मे॑। मे जुष॑स्व। जुष॑स्व शि॒पिवि॑ष्ट। शि॒पिवि॑ष्ट ह॒व्यम्। शि॒पिवि॑ष्टेति॑ शि॒पि—वि॑ष्ट। ह॒व्यमिति॑
 ह॒व्यम्॥ ॥ [६७] ॥ वर्द्ध॑न्तु त्वा। त्वा सु॒ष्टुत॑यः। सु॒ष्टुत॑यो गिरः॑। सु॒ष्टुत॑य इति॑ सु—स्तु॑तयः।
 गिरौ॑ मे। मे यू॒यम्। यू॒यम् पा॑त। पा॒त स्व॑स्तिभिः। स्व॑स्तिभिः सदा॑। स्व॑स्तिभि॒रिति॑ स्व॑स्ति—
 भिः। सदा॑ नः। न इति॑ नः॥ प्र तत्। तत् ते॑। ते अ॒द्य। अ॒द्य शि॒पिवि॑ष्ट। शि॒पिवि॑ष्ट नाम॑।
 शि॒पिवि॑ष्टेति॑ शि॒पि—वि॑ष्ट। नामा॑र्यः। अ॒र्यः श॑सामि। श॑सामि व॒युना॑नि। व॒युना॑नि वि॒द्वान्।
 वि॒द्वानिति॑ वि॒द्वान्॥ तम् त्वा॑। त्वा गृ॑णामि। गृ॑णामि त॒वस॑म्। त॒वस॑म॒तवी॑यान्। अ॒तवी॑यान्
 र॒क्षय॑न्तम्। र॒क्षय॑न्त॒मस्य॑। अ॒स्य रज॑सः। रज॑सः प॒राके॑। प॒राक इति॑ प॒राके॑॥ कि॒मित्। इत्
 ते॑। ते वि॒ष्णो। वि॒ष्णो प॒रिच॑र॒ष्यम्। वि॒ष्णो इति॑ वि॒ष्णो। प॒रिच॑र॒ष्यम् भू॑त्। प॒रिच॑र॒ष्यमिति॑
 प॒रि—च॑र॒ष्यम्। भू॑त् प्र। प्र यत्। यद् व॒व॒र॒ष्वे। व॒व॒र॒ष्वे शि॒पिवि॑ष्टः। शि॒पिवि॑ष्टो अ॑स्मि। शि॒पि—
 वि॑ष्ट इति॑ शि॒पि—वि॑ष्टः। अ॒स्मीत्य॑स्मि॥ मा व॑र्षः। व॑र्षो अ॒स्मत्। अ॒स्मद॑पं। अ॒पं गू॑हः। गू॑ह
 ए॒तत्। ए॒तद् यत्। यद॒न्यरू॑पः। अ॒न्यरू॑पः स॒मिथे॑। अ॒न्यरू॑प इत्य॒न्य—रू॑पः। स॒मिथे॑ ब॒भूथ॑।
 स॒मिथ इति॑ सं—इ॒थे। ब॒भूथेति॑ ब॒भूथ॑॥ ॥ [६८] ॥ अ॒ग्ने दाः॑। दा दा॒शुषे॑। दा॒शुषे॑ र॒यिम्। र॒यि—
 वी॒रव॑न्तम्। वी॒रव॑न्त॒मपरी॑णसम्। वी॒रव॑न्त॒मिति॑ वी॒र—व॑न्तम्। प॒रीण॑स॒मिति॑ प॒रि—न॑सम्॥
 शि॒शीहि॑ नः॑। नः॑ सू॒नुम॑तः। सू॒नुम॑त इति॑ सू॒नु—म॑तः॥ दा नः॑। नो अ॒ग्ने। अ॒ग्ने श॑तिनः॑।
 श॑तिनो दाः॑। दाः॑ स॒ह॒स्त्रिणः॑। स॒ह॒स्त्रिणो॑ दुरः॑। दुरो॑ न। न वा॒जम्। वा॒ज॒श्रुत्यै॑। श्रु॒त्या अ॑पं।
 अ॒पा वृ॑धि। वृ॒धीति॑ वृ॒धि॥ प्रा॒ची द्या॒वापृ॑थि॒वी। प्रा॒ची इति॑ प्रा॒ची॑। द्या॒वापृ॑थि॒वी ब्र॒ह्मणा॑। द्या॒वा—
 पृ॑थि॒वी इति॑ द्या॒वा—पृ॑थि॒वी। ब्र॒ह्मणा॑ कृ॒धि। कृ॒धि सु॑वः। सु॒वर् न। न शु॒क्रम्। शु॒क्रमु॑षसः॑।

उषसो वि । वि दिद्युतुः । दिद्युतुरिति दिद्युतुः ॥ अग्निर् दाः । दा द्रविणम् । द्रविणव्वीरपेशाः ।
 वीरपेशा अग्निः । वीरपेशा इति वीर—पेशाः । अग्निर्ऋषिम् । ऋषिय्यः । यः सहस्रा । सहस्रा
 सनोति । सनोतीति सनोति ॥ अग्निर् दिवि । दिवि हव्यम् । हव्यमा । आ ततान । ततानाग्नेः ।
 अग्नेर् धामानि । धामानि विभृता । विभृता पुरुत्रा । विभृतेति वि—भृता । पुरुत्रेति पुरु—त्रा ॥ मा
 नः । ॥ [६९] ॥ नो मर्द्धीः । मर्द्धीरा । आ तु । तू भर । भरेति भर ॥ घृतम् न । न पूतम् ।
 पूतम् तनूः । तनूररेपाः । अरेपाः शुचि । शुचि हिरण्यम् । हिरण्यमिति हिरण्यम् ॥ तत् ते । ते
 रुक्मः । रुक्मो न । न रोचत । रोचत स्वधावः । स्वधाव इति स्वधावः ॥ उभे सुश्चन्द्र । उभे
 इत्युभे । सुश्चन्द्र सर्पिषः । सुश्चन्द्रेति सु—चन्द्र । सर्पिषो दर्वी । दर्वी श्रीणीषे । दर्वी इति दर्वी ।
 श्रीणीष आसनि । आसनीत्यासनि ॥ उतो नः । उतो इत्युतो । न उत् । उत् पुपूर्याः । पुपूर्या
 उक्थेषु । उक्थेषु शवसः । शवसस्पते । पत इषम् । इषः स्तोतृभ्यः । स्तोतृभ्य आ । स्तोतृभ्य
 इति स्तोतृ—भ्यः । आ भर । भरेति भर ॥ वायो शतम् । वायो इति वायो । शतं हरीणाम् ।
 हरीणाय्युवस्व । युवस्व पोष्याणाम् । पोष्याणामिति पोष्याणाम् ॥ उत वा । वा ते । ते सह-
 स्त्रिणः । सहस्त्रिणो रथः । रथ आ । आ यातु । यातु पाजसा । पाजसेति पाजसा ॥ प्र याभिः ।
 याभिर् यासि । ॥ [७०] ॥ यासि दाश्वांसम् । दाश्वांसमच्छ । अच्छानियुद्धिः । नियुद्धिर्
 वायो । नियुद्धिरिति नियुत्—भिः । वाय विष्टये । इष्टये दुरोणे । दुरोण इति दुः—ओने ॥ नि नः ।
 नो रयिम् । रयिं सुभोजसम् । सुभोजसय्युव । सुभोजसमिति सु—भोजसम् । युवेह । इह नि ।
 नि वीरवत् । वीरवद् गव्यम् । वीरवदिति वीर—वत् । गव्यमश्वियम् । अश्वियम् च । च राधः ।
 राध इति राधः ॥ रेवतीर् नः । नः सधमादः । सधमाद इन्द्रे । सधमाद इति सध—मादः । इन्द्रे
 सन्तु । सन्तु तुविवाजाः । तुविवाजा इति तुवि—वाजाः । र्षुमन्तो याभिः । याभिर् मदेम ।
 मदेमेति मदेम ॥ रेवा इत् । इदरेवतः । रेवतः स्तोता । स्तोता स्यात् । स्यात् त्वावतः । त्वावतो
 मघोनः । त्वावत इति त्व—वतः । मघोन इति मघोनः ॥ प्रेत । इदु । उ हरिवः । हरिवः श्रुतस्य ।
 हरिव इति हरि—वः । श्रुतस्येति श्रुतस्य ॥ ॥ [७१] ॥

(दर्धानो जिनोषि देभुः प्र हव्यं बभूथ मा याभिं श्रुत्वारिंशच्च)

॥ १२ ॥

॥ हरिः ॐ ॥

द्वितीयकाण्डे द्वितीयः प्रश्नः — क्रम पाठः — समाप्तः

अनुवाकाः	पञ्चशत्यः
१२	७१

ॐ